

เอกสารประกอบการเรียนการสอน
ภายใต้โครงการป่าในเมืองเพื่อการศึกษา
“กล้ายิ้ม”
พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน
76 จังหวัด

คำนำ

กรมป่าไม้โดยสำนักจัดการป่าชุมชนได้จัดทำหนังสือพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเล่มนี้ขึ้น ตามโครงการป่าในเมืองเพื่อการศึกษา “กล้วยไม้” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554 เพื่อวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการสำหรับผู้สนใจทั่วไป โดยได้รวบรวมข้อมูลทางด้านพฤกษศาสตร์และการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ของพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดทั้ง 76 ชนิด

หนังสือพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเล่มนี้สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือจากบริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้ร่วมกับกรมป่าไม้ในการดำเนินการส่งเสริม และพัฒนาป่าชุมชนเป็นอย่างดีมาโดยตลอด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กับประชาชนและเยาวชนของชาติต่อไป

สำนักจัดการป่าชุมชน
กรมป่าไม้

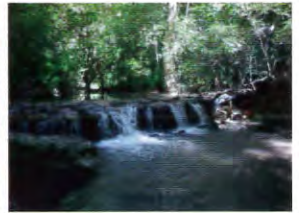
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
โครงการ “คนรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน”	1
คุณค่าของต้นไม้	7
พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด	11
ดัชนีพันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน	88
เอกสารอ้างอิง	90

กล้ายิ้ม

โครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน”

“กล้ายิ้ม” หมายถึง จุดเริ่มต้นแห่งรอยยิ้มและความสุข ที่ได้รับการดำเนินโครงการที่สรรสร้างรอยยิ้มให้แก่สังคมและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เกิดความรู้สึกอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ เพื่อสร้างสมดุลให้ธรรมชาติทำให้สังคมและสิ่งแวดล้อมคงอยู่อย่างยั่งยืน

โครงการ “คนรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน”

ความเป็นมาของโครงการ

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้นับว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้จุดประกายให้ชุมชนและสังคมเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง และพึ่งพาอาศัยธรรมชาติอย่างสมดุลจากแนวพระราชดำริดังกล่าว กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้น้อมนำมาเป็นนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมแบบ 3 ประสาน คือ บ้าน-วัด-โรงเรียน หรือ บวร ในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วน รวมทั้งได้มีการปลูกป่า ทั้งในพื้นที่ป่าเขตอนุรักษ์ป่าเขตเศรษฐกิจเพื่อการใช้สอย ให้มีการดำเนินงานแบบครบวงจรและยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีนโยบายขยายความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินโครงการเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ความร่วมมือระหว่าง กรมป่าไม้ กับ บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ในการดำเนินโครงการคนรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน เพื่อจะสนับสนุนชุมชนที่อยู่ใกล้หรือรอบๆพื้นที่ป่าทั่วประเทศที่มีผลงานในด้านการดูแลรักษาป่าชุมชนโดยการมอบรางวัลเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติเป็นขวัญกำลังใจในการทำงาน และเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนทั่วไปให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการลงนามตามบันทึกความเข้าใจโครงการคนรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ระหว่างกรมป่าไม้ กับ บริษัท ราช กรุ๊ป (มหาชน) เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2551 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า ทั้งสองหน่วยงานจะร่วมกันดำเนินโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้านป่าชุมชน โดยการพิจารณาให้ความช่วยเหลือชุมชนเพื่อป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดย บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนโครงการและสนับสนุนรางวัลและได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานถ้วยรางวัลสำหรับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อน้อมนำพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เรื่องการสร้างความจิตสำนึกให้คนไทยหันมาอนุรักษ์และหวงแหนป่าไม้ของประเทศ
2. เพื่อเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนให้เกิดการนำแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาป่าไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชนอย่างกว้างขวางและสามารถอยู่ได้อย่างพอเพียง
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสร้างเครือข่ายให้ชุมชนสามารถจัดการป่าในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะการดำเนินงาน

1. กิจกรรมหลัก ได้แก่

การประกวดป่าชุมชนตัวอย่างโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของโครงการ เพื่อต้องการส่งเสริมป่าชุมชนที่มีแผนงาน ระบบ และกระบวนการในการอนุรักษ์พัฒนาป่าอย่างเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ให้ได้รับการยกย่องชื่นชม และเป็นชุมชนตัวอย่างรวมทั้งเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ของชุมชนอื่น ๆ ได้

การดำเนินงานการประกวดโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสนับสนุนและยกระดับป่าชุมชนแต่ละแห่งให้เป็นป่าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานให้กับชุมชนอื่นๆ นำไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ โดยได้พิจารณารางวัลเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ
2. รางวัลป่าชุมชนดีเด่น (เฉพาะด้าน) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชุมชน (คณะกรรมการประสานงานฯ จะเป็นผู้กำหนดในแต่ละปี)
3. รางวัลป่าชุมชนดีเด่นระดับภาค
4. รางวัลป่าชุมชนระดับจังหวัด
5. รางวัลชมเชย

ขั้นตอนการดำเนินการประกวดป่าชุมชน

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดโครงการและผู้รับผิดชอบโครงการ

กรมป่าไม้มอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา รับผิดชอบชุมชนที่มีคุณสมบัติ เพื่อสรุปรายงานให้ คณะกรรมการพิจารณาตัดสิน พร้อมกับได้แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานความร่วมมือโครงการ คนรักป่า ป่ารักชุมชน ระหว่างกรมป่าไม้และบริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) โดยให้มีหน้าที่กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ประสานงาน ติดตามประเมินผล และพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ เพื่อปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดคุณสมบัติของป่าชุมชนตัวอย่างและการพิจารณาตัดสินคณะกรรมการประสานงานฯ ซึ่งกรมป่าไม้แต่งตั้งตามขั้นตอนที่ 1 เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของป่าชุมชนตัวอย่าง ดังนี้

1. **ป่าชุมชนตัวอย่าง** คือ ป่าชุมชนที่มีระบบและกระบวนการในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าอย่างเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน สามารถเป็นตัวอย่างและศูนย์กลางในการเรียนรู้แก่ชุมชนอื่นๆ และต้องมีคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

- 1) เป็นป่าชุมชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งจากกรมป่าไม้ หรือ
- 2) เป็นป่าชุมชนที่เคยได้รับอนุญาตให้จัดตั้งจากกรมป่าไม้ และ
- 3) เป็นป่าชุมชนที่ยังคงดำเนินการต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

(รายละเอียดป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากกรมป่าไม้ ตามผลการอนุมัติโครงการป่าชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543-ปัจจุบัน)

2. การพิจารณาและการตัดสินโครงการ

คณะกรรมการประสานงานฯ เสนอกรมป่าไม้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินป่าชุมชน โครงการคนรักป่า ป่ารักชุมชน จากข้าราชการกรมป่าไม้ พนักงาน บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และตัวแทนเจ้าหน้าที่ ที่มีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมป่าชุมชน จำนวน 3 คณะ ได้แก่

1) คณะกรรมการพิจารณาตัดสินรางวัลคนรักป่า ป่ารักชุมชน ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมป่าไม้ เป็นประธาน และเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ และบริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ร่วมเป็นกรรมการ ทำหน้าที่พิจารณาตัดสินรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ โครงการคนรักป่า ป่ารักชุมชน รางวัลดีเด่น (เฉพาะด้าน) ประจำปี พร้อมทั้งพิจารณาผลการคัดเลือกรางวัลทุกระดับ เสนอกรมป่าไม้ประกาศผลการตัดสิน

2) คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกระดับภาค จำนวน 4 ชุด มีผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา ในแต่ละภูมิภาค เป็นกรรมการ ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนตัวแทนของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา เพื่อเป็นตัวแทนของภูมิภาค เสนอเข้าประกวดรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ และรางวัลดีเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3) คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกระดับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ จำนวน 19 ชุด มีผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา เป็นประธาน ทำหน้าที่แต่งตั้งคณะทำงานระดับจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่สมัครเข้าร่วมประกวดตามโครงการของแต่ละจังหวัด ที่มีผลงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้ได้รับรางวัลป่าชุมชนระดับจังหวัด แล้วพิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนที่มีผลงานดีที่สุดเพียง 1 แห่ง เพื่อเป็นตัวแทนของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้เข้าประกวดระดับภาค

3. หลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสิน พิจารณาผลงานของชุมชนในการจัดการป่าชุมชนตามมิติ ความยั่งยืนทางทรัพยากร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านความยั่งยืนของทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม (รายละเอียดตามแนวทางการพิจารณาคัดเลือกและตัดสิน)

4. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ช่วงเวลาโดยประมาณ	กิจกรรม
กุมภาพันธ์ - เมษายน	แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกระดับจังหวัดและระดับสำนักรับสมัครป่าชุมชนเข้าร่วมประกวดทั่วประเทศ
พฤษภาคม	พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนตัวแทนระดับจังหวัด
มิถุนายน	พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนตัวแทนระดับสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้
กรกฎาคม	พิจารณาคัดเลือกป่าชุมชนดีเด่นระดับภาค 4 ภาค
กรกฎาคม- สิงหาคม	พิจารณาตัดสินรางวัลป่าชุมชนระดับประเทศ และรางวัลดีเด่นด้าน.....
กันยายน	ประกาศผลและมอบรางวัล การตัดสินรางวัลอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชนประจำปี

2. กิจกรรมสนับสนุน ประกอบด้วย

กิจกรรมต่อเนื่องของโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมสนับสนุน เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานป่าชุมชน ได้แก่

2.1 กิจกรรมค่ายเยาวชนกล้ายิ้ม “คนรักป่า ป่ารักชุมชน” เน้นการสร้างเยาวชน นักอนุรักษ์รุ่นใหม่เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์การปกป้องดูแลรักษาป่า ให้ป่าดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

2.2 กิจกรรมการสัมมนาเครือข่ายผู้นำป่าชุมชนกล้ายิ้ม “คนรักป่า ป่ารักชุมชน” ต้องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้นำป่าชุมชนและขยายเป็นเครือข่ายที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการป่าชุมชนด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การคงอยู่ของผืนป่าตลอดไป

2.3 กิจกรรมจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีเป้าหมายให้ป่าชุมชนเป็นห้องเรียน ทางธรรมชาติ เพื่อการศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศอย่างไม่สิ้นสุด โดยให้ทุกภาคส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดและลงมือสร้างเส้นทางเดินศึกษาในป่าธรรมชาติ รวมทั้งผลิตสื่อการเรียนรู้ให้คนในชุมชนและภายนอกเกิดความรู้ความเข้าใจ

2.4 กิจกรรมโครงการ 84 ป่าชุมชน ปลูกต้นไม้ถวายพ่อ โดยการเน้นการปลูก ต้นไม้ ในป่าชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ไว้ในรูปเนื้อไม้ และน้อมนำแนวพระราชดำริ เรื่อง การปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อประโยชน์ 4 อย่าง มาเป็นแนวทางหลักในการดำเนินโครงการด้วยการส่งเสริมการปลูกไม้สอย ไม้กินได้ ไม้พื้น จำนวน 840,000 ต้น รวม 126 ชนิด ในพื้นที่ 84 แห่ง ใน 64 จังหวัดทั่วประเทศ

2.5 กิจกรรมโครงการป่าในเมืองเพื่อการศึกษากล้ายิ้ม เป็นกิจกรรมที่ปลูกป่าในใจคน มีเป้าหมายที่สถาบันการศึกษาและ ศาสนสถาน จำนวน 84 แห่ง ทั่วประเทศ เน้นการสร้างแหล่งเรียนรู้เรื่องป่าไม้ภายในวัดและโรงเรียน เพื่อให้เยาวชน ได้ศึกษาเรียนรู้พันธุ์ไม้ต่างๆ ตลอดจนนำไปใช้บูรณาการในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้

2.6 กิจกรรมการประเมินผลโครงการ โดยต้องการทราบผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินโครงการที่ผ่านมา เพื่อการพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานในอนาคต โครงการจึงได้มอบหมายให้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทำการศึกษาสถานภาพของป่าชุมชนและประเมินผลการค้าเงินโครงการ พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

คุณค่าของต้นไม้

คุณค่าด้านปัจจัย 4

1. อาหาร ส่วนต่างๆของต้นไม้ สามารถนำมารับประทานเป็นอาหารได้
2. ที่อยู่อาศัย เนื้อไม้สามารถนำมาแปรรูปสำหรับก่อสร้างบ้านเรือน สำหรับเป็นที่พอกอาศัยได้
3. เครื่องนุ่งห่ม เส้นใยของต้นไม้สามารถใช้ในการถักทอสำหรับทำเป็นเครื่องนุ่งห่มได้
4. ยารักษาโรค ส่วนต่างๆของต้นไม้ สามารถนำมาทำเป็นยารักษาโรคได้

คุณค่าด้านสิ่งแวดล้อม

1. ต้นไม้ช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ด้วยใบและกักเก็บคาร์บอน (C) ในเนื้อไม้ ซึ่งจะทำให้ลดภาวะโลกร้อนในที่สุด

ความสามารถในการดูดซับ CO_2 ของต้นไม้

- พืชทุกชนิดจะมี C ประกอบอยู่ 50% โดยน้ำหนักแห้ง
- CO_2 สามารถคิดคำนวณจากคาร์บอนได้ โดยสารประกอบ CO_2 มีน้ำหนักโมเลกุลรวมกันเท่ากับ 44 หน่วย
- สัดส่วนระหว่าง CO_2 ต่อ C มีสัดส่วนเป็น 44:12 หรือ CO_2 มีมากกว่า C เท่ากับ 3.6667 เท่า
- มวลชีวภาพของไม้ (ลำต้น กิ่ง ก้าน ใบ ราก) 1,000 กิโลกรัม จะมี C ประกอบอยู่ 500 กิโลกรัมโดยน้ำหนักแห้งและ
- C 500 กิโลกรัม เป็น CO_2 เท่ากับ $500 \times 3.6667 = 1,833.35$ กิโลกรัม
- หากเนื้อไม้หรือมวลชีวภาพของพืช 1,000 กิโลกรัม (1 ตัน) น้ำหนักแห้ง มี CO_2 อยู่ 1,833.35 กิโลกรัม (1.83 ตัน)
- หรือเนื้อไม้ 1 ตัน สามารถดูดซับ CO_2 จากบรรยากาศมาสร้างเนื้อไม้ได้ 1.83 ตัน

2. ชุมหุดดูดซับ CO_2 ในช่วงกลางวันต้นไม้คายออกซิเจนและน้ำซึ่งทำให้ได้อากาศบริสุทธิ์และชุ่มชื้น
3. ต้นไม้ใหญ่ที่ขึ้นหนาแน่นบนเนื้อที่ประมาณ 6 ไร่ มีพื้นที่ผิวประมาณ 50,000 ตารางเมตร สามารถดูด CO_2 ในอากาศได้ถึง 900 กิโลกรัมต่อชั่วโมง และคายออกซิเจนได้ 600 กิโลกรัมต่อชั่วโมง
4. ช่วยลดปรากฏการณ์เกาะความร้อนของเมือง (urban heat island) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิของอากาศใกล้พื้นดิน ในเขตชุมชนเมือง ร้อนกว่าอุณหภูมิในเขตชานเมือง เพราะมลภาวะทางความร้อนโดยตรง อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพให้เป็นที่ร้อนเพราะขาดร่มเงา ในเขตชุมชนมักจะมีขาดต้นไม้ ที่คอยดูดซับแสงอาทิตย์ทำให้แสงแดดกระทบกับพื้นดินและสิ่งก่อสร้างโดยตรง กลายเป็นความร้อนในวัตถุและถ่ายเทออกสู่อากาศ รอบๆ อีกรที่
5. ถนนที่ปราศจากต้นไม้ใหญ่จะตรวจพบฝุ่นละอองได้ถึง 10,000 – 20,000 อนุภาคต่ออากาศ 1 ลิตร แต่บนถนนที่มีสภาพเดียวกันแต่มีต้นไม้ร่มรื่นตรวจพบฝุ่นละอองเพียง 3,000 อนุภาคต่ออากาศ 1 ลิตร
6. ใบและกิ่งของต้นไม้ชะลออัตราเร็วที่น้ำฝนตกกระทบพื้นดิน ส่งผลให้ดินสามารถดูดซับน้ำได้มากขึ้นและลดโอกาสในการเกิดน้ำท่วมและดินถล่ม
7. ซากเศษไม้ปลายไม้ ใบไม้ที่ร่วงหล่นเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน
8. รากของต้นไม้ช่วยในการผูกดินเข้าด้วยกันและป้องกันการพังทลาย
9. การปลูกต้นไม้สามารถลดและบรรเทาปัญหาดินเค็มได้
10. เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับสัตว์นานาชนิด อาทิ นก เพิ่มมูลค่าระบบนิเวศตามธรรมชาติให้กลับคืนมา
11. ต้นไม้ให้ร่มเงาขนาดใหญ่สามารถลดอุณหภูมิรวมๆ ภายใต้ร่มเงาได้ระหว่าง 3-5 °C โดยเฉพาะการลดอุณหภูมิสูงสุดตอนเที่ยงวันที่มีผลมาจากต้นไม้มีค่า 0.04 °C ถึง 0.2 °C ต่อพื้นที่ 1% ของการแผ่พุ่มใบ
12. การวิจัยของเขตสุขภาพเมดิเตอร์เรเนียนปรากฏผลว่าการปลูกต้นไม้ใหญ่ในเมืองเพิ่มอีกเท่าตัวคือรวมได้ 5 ล้านต้น จะสามารถช่วยลดอุณหภูมิในช่วงฤดูร้อนได้ถึง 3 °C และการลดอุณหภูมิในระดับนี้สามารถลดโอโซนลงได้ 7% และลดวันที่มีหมอกควันลงได้ 50%

13. ต้นไม้ใหญ่สามารถดักจับอนุภาคมลพิษขนาดเล็กกว่า 10 ไมโครเมตรได้ถึงปีละ 234 ตัน
14. ต้นไม้ใหญ่ที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 75 เซนติเมตร สามารถขจัดอนุภาคมลพิษได้มากเป็น 70 เท่า (1.4 กก./ปี) ของต้นไม้ชนิดเดียวกันที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 10 เซนติเมตร (0.02 กก./ปี)
15. การปลูกต้นไม้ในทิศทางที่เหมาะสม จะช่วยด้านกระแสความเร็วลม หรือเปลี่ยนทิศทางลม
16. การปลูกต้นไม้ที่เหมาะสม ในการกักเก็บความชื้น จะช่วยเป็นแนวกันไฟตามธรรมชาติ
17. เรือนพุ่มของต้นไม้จะเป็นตัวดูดซับเสียง และรองรับการสะท้อนของเสียง
18. ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จะเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ หรือเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

คุณค่าด้านเศรษฐกิจและสังคม

1. สร้างบรรยากาศให้มีเสน่ห์ ความสงบ และการนันทนาการ ต้นไม้ยังสามารถมีผลบวกในการลดโรคหอบหืดโรคมะเร็งผิวหนังและความเครียด
2. ต้นไม้มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศเขตเมืองโดยช่วยในการสนับสนุนความหลากหลายของสัตว์ป่าที่ดีซึ่งผู้คนสามารถเพลิดเพลินกลับบ้าน
3. ต้นไม้ช่วยในการสร้างงานและเพิ่มผลผลิต เช่น การจัดการดูแลต้นไม้ช่วยให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่นมากขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนทางหนึ่ง
4. เพิ่มมูลค่าทางราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ โดยประเทศที่พัฒนาแล้ว พบว่า ที่ดินที่มีต้นไม้ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นมักจะมีราคาสูงกว่าปกติถึงร้อยละ 6 - 20
5. ระหว่างต้นไม้คายน้ำ ต้นไม้จะดูดความร้อนจากอากาศโดยรอบพื้นที่ประมาณ 60 ตารางวา ซึ่งจะดูดความร้อนคิดเป็นค่าประมาณ 1.2 ล้านกิโลกรัม/แคลอรี/วัน ซึ่งเทียบเท่ากับเครื่องปรับอากาศสำหรับบ้านขนาดกลาง 2 หลัง เปิดใช้วันละ 12 ชั่วโมง
6. กิ่งใบของต้นไม้ที่ปกคลุมรอบบริเวณอาคารจะสามารถช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในการเปิดเครื่องปรับอากาศลงได้ถึง 25 -50 %

มหัศจรรย์แห่งต้นไม้

“ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
ช่วยลดโลกร้อน”

“ปล่อยก๊าซออกซิเจน
ทำให้บรรยากาศสดชื่น”

“เป็นแหล่งอาหาร
ของคนและสัตว์”

“คายน้ำทำให้
อุณหภูมิไม่สูง”

“ลำต้น”

ใช้เป็นประโยชน์ได้หลายอย่าง

- ก่อสร้างบ้านเรือน
- เป็นเชื้อเพลิงทั้งทำฟืน และทำถ่าน
- ใช้ทำกระดาษ

“ใบไม้ที่หล่น”

ย่อยสลายเป็นธาตุอาหาร
กลับสู่ดิน

“ราก”

- ดูดซึมน้ำในฤดูฝนเก็บเอาไว้
แล้วปล่อยออกมา
ในฤดูแล้ง ทำให้มีน้ำในลำธาร
- ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน

- ป้องกันการเกิดน้ำท่วม
ฉับพลัน
- ทำให้ดินมีความชุ่มชื้น
และเพิ่มอากาศในดิน

“ปลูกต้นไม้เรื่อยๆเป็นแนวกันลม แนวกันไฟ ช่วยดูดซับเสียง
และดักฝุ่นละออง ปลูกต้นไม้จนเป็นป่า เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร”

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด

การกำหนดพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด สืบเนื่องมาจากคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2537 เห็นชอบโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 เพื่อให้คนในชาติทุกหมู่เหล่าได้ร่วมกันปลูกป่าสนองพระราชกระแสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงห่วงใยปัญหาป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลาย และเสื่อมโทรมลง ถวายเป็นราชสักการะเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ครบ 50 ปี ในปี พ.ศ. 2539

รัฐบาลได้จัดให้มีการรณรงค์โครงการฯ เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2537 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในการนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จมาเป็นองค์ประธานในงานดังกล่าว และทรงโปรดพระราชทานกล้าไม้มงคลให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดของแต่ละจังหวัด เพื่อนำไปปลูกเป็นสิริมงคลแก่จังหวัด และเป็นกรรณรงคิให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพร่วมปลูกต้นไม้ในโครงการดังกล่าว

"ป่ายั่งยืน ประชาชนได้รับประโยชน์"

ทุ้งฟ้า

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดกระบี่

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Alstonia macrophylla</i> Wall.ex G. Don
วงศ์	APOCYNACEAE
ชื่ออื่น	กระทุ้งฟ้าให้ ทุ้งฟ้าไก่ (ชุมพร), ตินเทียน (สงขลา), ทุ้งฟ้า (ภาคใต้), พวมพร้าว (ปัตตานี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 15-25 เมตร ไม้ผลัดใบ กิ่งใหญ่ตั้งฉากกับลำต้นเป็นรอบๆ เรือนยอดรูปไข่ เปลือกสีขาวอมเทา มีน้ำยางสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว รูปหอกกลับ ปลายใบเป็นติ่งแหลม ท้องใบมีคราบสีขาว หลังใบสีเขียว ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว หรือขาวอมเหลืองเชื่อมติดกัน เป็นหลอด ออกดอกช่วง เดือนพฤศจิกายน - เดือนธันวาคม ผลเป็นฝัก เรียวยาว ขนาดเล็ก
ประโยชน์	ไม้ใช้ทำกระดานพื้น ฝาเครื่องเรือน และเครื่องใช้เบาๆ ลักษณะเนื้อไม้ คล้ายไม้ตีนเป็ด รากใช้ผสมยาบำรุงร่างกาย บำรุงกำหนด

ไทรย้อยใบแหลม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดกรุงเทพมหานคร

ชื่อสามัญ	Golden Fig, Weeping Fig
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Ficus benjamina</i> L.
วงศ์	MORACEAE
ชื่ออื่น	จาเรย (เขมร), ไทร (นครศรีธรรมราช), ไทรกระเบื้อง (ประจวบคีรีขันธ์), ไทรย้อยใบแหลม (ตราด, กรุงเทพฯ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 5–10 เมตร มีรากอากาศ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปรีแกมรูปไข่ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ดอกขนาดเล็ก มีฐานรองดอก ออกดอก ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ผลเป็นทรงกลม เมื่อสุกสีเหลือง
ประโยชน์	ปลูกประดับ ให้ร่มเงา ผลเป็นอาหารของนก

ขานาง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อสามัญ

Moulmein Lancewood

ชื่อวิทยาศาสตร์

Homalium tomentosum (Vent.) Benth.

วงศ์

FLACOURTIACEAE

ชื่ออื่น

ขานาง (ภาคกลาง, เชียงใหม่, จันทบุรี), ขางนาง คenang (ภาคกลาง), ค่านางโคต (ระยอง), ช่างเผือกหลวง (เชียงใหม่), แซพหลู่ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ปะห่างัง (ราชบุรี), เป็ลย (กาญจนบุรี), เป็ลยคenang เป็ลยนาง (อุตรดิตถ์), เป็ลยค่างไห้ (ลำปาง), ลิงจ้อ (นครราชสีมา)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 15–30 เมตร เปลือกต้นสีขาวนวล เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลนุ่ม ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ ขอบใบหยัก คล้ายฟันเลื่อย ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบ และปลายกิ่ง ดอกขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อน ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ผลเล็ก มีฐานดอกขยาย คล้ายปีกติดที่ปลายผล

ประโยชน์

เนื้อไม้สีน้ำตาลอมเหลือง แข็ง เหนียว ใช้ทำเครื่องเรือน เสา ต่ ไม้ เครื่องมือทางการเกษตร

มะหาด

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อสามัญ	Lok Hat
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Artocarpus lacucha</i> Roxb.
วงศ์	MORACEAE
ชื่ออื่น	กาแย ตาแป ตาแปง (มลายู-นราธิวาส), มะหาด (ภาคใต้), มะหาดใบใหญ่ (ตรัง), หาด (ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นตั้งตรง ผิวเปลือกนอกขรุขระ แตกเป็นรอยสะเก็ดเล็กๆ มียางไหลซึม ใบเป็นใบเดี่ยวรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบเว้ามน ใบอ่อนมีขน ออกดอกเป็นช่อตามบริเวณง่ามใบ มีสีเหลือง ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเมษายน รูปทรงผลกลมบวบเบี้ยว เปลือกนอกมีผิวขรุขระ สุกสีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-10 เซนติเมตร
ประโยชน์	เนื้อไม้หยาบ แข็ง เหนียว ทนทานมาก ใช้ก่อสร้าง ใช้ทำเครื่องดนตรี เปลือกทำเชือก รากให้สีเหลืองทอง ใช้ย้อมผ้า แก้วใช้ ขับพยาธิ

สีเสียดแก่น

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดกำแพงเพชร

ชื่อสามัญ	Catechu Tree, Cutch Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Acacia catechu</i> (L.f.) Willd.
วงศ์	LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE
ชื่ออื่น	สะเจ (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), สีเสียด (ภาคเหนือ), สีเสียดแก่น (ราชบุรี) สีเสียดเหนือ (ภาคกลาง) สีเสียดแก่นเหนือ สีเสียดเหลือง (เชียงใหม่)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางสูง 10–15 เมตร เรือนยอดโปร่ง ลำต้น และกิ่งมีหนามแหลมโค้งทั่วไป เปลือกสีเทาค้ำหรืออมน้ำตาลค่อนข้างขรุขระ ใบเป็นใบประกอบขนนกสองชั้น รูปไข่แกมขอบขนาน โคนใบเบี้ยว มีขนห่างๆ ออกดอกเป็นช่อยาวคล้ายหางกระรอก ตามง่ามใบ ขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อนหรือขาวอมเหลือง ออกดอกช่วงเดือนเมษายน - กรกฎาคม ผลเป็นฝักรูปบรรทัดแบน ยาว 5–10 ซม. เมล็ดแบนสีน้ำตาลอมเขียว
ประโยชน์	เนื้อไม้แข็งเหนียว สีน้ำตาลแดง ไส้กบตบแต่งยาก ใช้ทำสิ่งปลูกสร้างที่ต้องรับน้ำหนักมากๆ เช่น เสา ตง คาน สะพาน ทำด้ามเครื่องมือทางการเกษตร แก่นให้น้ำฝาดใช้พอกหนัง และให้สีน้ำตาลสำหรับย้อมผ้าแห อวน ก้อนสีเสียดเป็นยาสมุนไพรอย่างแรง แก้โรคท้องร่วง บิด แก้ไข้จับสั่น แก้ไอ ใช้เป็นยารักษาเหียงอก ลิ่น ฟัน รักษาแผลในลำคอ

กัลปพฤกษ์

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดขอนแก่น

ชื่อสามัญ	Pink Cassia, Pink Shower, Wishing Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cassia bakeriana</i> Craib
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	กัลปพฤกษ์ (ภาคกลาง, ภาคเหนือ), กานล์ (เขมร-สุรินทร์), ซัยพฤกษ์ (ภาคเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 20 เมตร โคนมีพูพอน เปลือกสีดำแดงแตกเป็นร่องลึก กิ่งอ่อนและช่อดอกมีขนนุ่มสีน้ำตาล ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ รูปหอกแกมขอบขนาน ออกดอกเป็นช่อตามกิ่งพร้อมใบอ่อน ใบประดับรูปหอก ดอกเริ่มบานสีชมพู แล้วเปลี่ยนเป็นสีขาวตามลำดับ ผลเป็นฝักทรงกระบอก ยาว 30-40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร
ประโยชน์	เนื้อในฝักเป็นยาระบายอ่อนๆ เป็นไม้มงคล ปลูกเป็นไม้ประดับ

จัน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดจันทบุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์

Diospyros decandra Lour.

วงศ์

EBENACEAE

ชื่ออื่น

จัน จันอิน จันโอ (ทั่วไป), จันขาว จันลูกหอม (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นสูง 20 เมตร ยอดอ่อนมีขน ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปขอบขนานหรือรูปรี ดอก แยกเพศ เพศผู้เป็นช่อ กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปคนโท สีขาวนวล ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว ลักษณะคล้ายกับดอกเพศผู้ แต่มีขนาดใหญ่กว่า ผลเป็นผลสดมีสองลักษณะคือ ทรงกลมแป้นเรียกว่าลูกจัน และทรงกลมเรียกว่าลูกอิน เมื่อสุกสีเหลือง มีกลิ่นหอม และกลีบเลี้ยงยังคงติดอยู่

ประโยชน์

ปลูกเป็นไม้ประดับ ผลรับประทานได้

นนทรีป่า

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา

ชื่อสามัญ	Copper pod
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Peltophorum dasyrachis</i> (Miq.) Kurz
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	กว่าเชก (เขมร-กาญจนบุรี), คางรัง คางอุง (พิษณุโลก), จ้าขาม ช้าขม (ลาว), ตาเชก (เขมร-บุรีรัมย์), นนทรีป่า (ภาคกลาง), ราง (ส่วย-สุรินทร์), ร้าง อะระรัง อะลั้ง (นครราชสีมา), อินทรี (จันทบุรี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางสูง 15–30 เมตร เรือนยอดเป็นรูปพุ่มกลมทึบ เปลือกต้นสีเทาหรือสีเทาอมน้ำตาล เปลือกในสีน้ำตาลปนแดง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ใบย่อยรูปขอบขนาน ปลายใบและโคนใบมน ออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน ออกดอกเป็นช่อห้อยลง ตามปลายกิ่งหรือง่ามใบ สีเหลืองสด กลีบดอกมีลักษณะย่น ออกดอกพร้อมกับใบอ่อน ช่วงเดือน มกราคม - มีนาคม ผลเป็นฝักแบนรูปหอกปลายแหลม สีน้ำตาลแดง
ประโยชน์	ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เครื่องเรือน เปลือกมีรสฝาด แขน้ำใช้ดองแมงกระพรุน หรือรับประทานเป็นยาแก้ลมเสมหะ แก้โรคท้องร่วง เป็นยาขับลม

ประดู่ป่า

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดชลบุรี

ชื่อสามัญ	Bermese Ebony
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	จืดอก (เจี้ยว-แม่ฮ่องสอน), ฉะนอง (เชียงใหม่), ตู่ ตู่ป่า (ภาคเหนือ), ตะเลอ เตอะเลอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ประดู่ ประดู่ป่า (ภาคกลาง) ประดู่ ประดู่เสน (ราชบุรี, สระบุรี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดใหญ่ สูง 15–30 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลดำแตกเป็นสะเก็ด เปลือกในมีน้ำเลี้ยงสีแดง เนื้อไม้สีขาวอมเหลือง แก่นสีน้ำตาลแกมแดง เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่ขอบขนาน ปลายใบเป็นติ่ง โคนใบมน ออกดอกเป็นช่อที่ซอกใบ รูปดอกถั่ว กลีบดอกสีเหลืองอ่อนกลิ่นหอม ผลรูปโถ่ แผ่เป็นปีกแบนๆ ตรงกลางนูน มีขนาดใหญ่กว่าประดู่บ้าน และมีขนปกคลุมทั่วไป
ประโยชน์	เนื้อไม้สีแดงอมเหลือง มีลวดลายสวยงาม แข็งแรงทนทาน ใช้ทำเสา พื้น ต่อเรือ เครื่องเรือนสวยงาม เครื่องดนตรี เช่น ซอ ลูกและรางระนาดเป็ยโน เปลือกให้น้ำฝาดใช้พอกหนัง แก่นให้สีแดงคล้ำใช้ย้อมผ้า

มะตูม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดชัยนาท

ชื่อสามัญ	Bael Fruit Tree, Bengal Quince, Bilak
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Aegle marmelos</i> (L.) Correa ex Roxb.
วงศ์	RUTACEAE
ชื่ออื่น	กะทันตาเถร ตุ่มตั้ง (ลานช้าง), ตูม (ปัตตานี), พะนองค์ (เขมร), มะตูม (ภาคกลาง,ภาคใต้), มะปิ่น (ภาคเหนือ), มะปี่สำ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 5-10 เมตร แตกกิ่งต่ำ ตามลำต้นมีหนามยาว เปลือกสีเทา เรือนยอดค่อนข้างโปร่ง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 3 ใบ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ดอกมีขนาดเล็กสีขาวอมเขียวหรือสีเหลืองอ่อน กลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ผลเป็นรูปไข่แข็ง เนื้อมีสีเหลือง มียางเหนียว เมล็ดรูปรี
ประโยชน์	เนื้อไม้ละเอียด สีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมเมื่อยังสด ใช้ทำเกวียน เผลา เกวียน หวี ยางจากผลดิบผสมสีทากระดาดขแทนกวาด เปลือกของผลให้สีเหลืองใช้ย้อมผ้า เนื้อในเชื่อมทำของหวาน และใช้ทำเครื่องดื่ม ช่วยย่อยอาหาร รักษาโรคเกี่ยวกับกระเพาะ แก้อาการท้องเสีย ผลสุกเป็นยาระบาย

ขี้เหล็กบ้าน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดชัยภูมิ

ชื่อสามัญ	Thai Copper Pod
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Senna siamea</i> (Lam.) Irwin & Barneby
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	ขี้เหล็กแก่น (ราชบุรี), ขี้เหล็กหลวง (ภาคเหนือ), ขี้เหล็กใหญ่ (ภาคกลาง), ขี้เหล็กบ้าน (ลำปาง), ผักจืด (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), มะขี้เหละพะโต๊ะ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ยะหา (มลายู-ปัตตานี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้น สูง 8-15 เมตร เปลือกสีเทาอมน้ำตาลแตกตามยาวเป็นร่อง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อยรูปขอบขนาน ด้านล่างมีขนสั้น ออกดอกเป็นช่อสีเหลืองที่ปลายกิ่ง ผักแบนสีน้ำตาล
ประโยชน์	รากแก้ไข้บำรุงธาตุ แก้โรคเหน็บชา ลำต้นและใบเป็นยาระบาย แก้นิว ขับปัสสาวะ แก้โรคเบาหวาน ลดความดัน ช่วยให้นอนหลับ เปลือกฝัก แก้เส้นเอ็นพิการ

มะเดื่อชุมพร

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดชุมพร

ชื่อสามัญ	Cluster Fig
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Ficus racemosa</i> L.
วงศ์	MORACEAE
ชื่ออื่น	กูแซ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), เตื่อเกลือ (ภาคกลาง, ภาคเหนือ), เตื่อน้ำ (ภาคใต้), มะเดื่อ (ลำปาง), มะเดื่อชุมพร, มะเดื่ออุทุมพร (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 5-20 เมตร กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดงปกคลุมบางๆ ต่อมาจะหลุดร่วงไป ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ถึงรูปหอกแกมรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบทุติงกลม ออกดอกขนาดเล็กเป็นกระจุก ผลรูปไข่กลับ เมื่อสุกสีแดงเข้มถึงม่วง
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับกลางแจ้ง ราคใช้แก้พิษ แก้อ่อนใน เปลือกต้นมีรสฝาด แก้อาการท้องเสียที่ไม่ใช่บิด หรืออหิวาตกโรค แก้อาเจียน ห้ามเลือด ชำระแผล ผลรับประทานได้มีรสฝาดอมหวาน มีประโยชน์ต่อคนที่ขาดเลือด ใบมีฤทธิ์ต้านการอักเสบ

กาสะลองคำ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเชียงราย

ชื่อสามัญ	Tree Jasmine
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Radermachera ignea</i> (Kurz) Steenis
วงศ์	BIGNONIACEAE
ชื่ออื่น	กากี (สุราษฎร์ธานี), กาสะลองคำ (เชียงราย), แคเปาะ ลำเภาหลามตัน (ลำปาง), จางจีต (เชียงใหม่), สะเภา อ้อยช้าง (ภาคเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 6–20 เมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกตรงข้ามกัน แผ่นใบย่อยรูปรีแกมรูปหอก ปลายใบแหลมเป็นติ่ง โคนใบสอบแหลม ออกดอกเป็นกระจุกตามกิ่งและลำต้น สีเหลืองอมส้มหรือสีส้ม กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นแฉกสั้นๆ 5 แฉก ผลเป็นฝัก เมื่อแก่แตกเป็นสองซีกเมล็ดมีปีก
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับ ลำต้นผสมสมุนไพร ตำหรับที่ 58 ฝนน้ากินแก้ชาง เปลือกต้นต้มน้ำดื่มแก้ท้องเสีย ใบตำคั้นน้ำทาหรือพอก ใช้รักษาแผลสด แผลถลอก ห้ามเลือด สารสกัดด้วยแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ HIV-1 reverse transcriptase

ทองกวาว

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อสามัญ	Flame of the forest, Bastard Teak, Bengal kino, Kino tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Butea monosperma</i> (Lam.) Taub.
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	กวาว ก้าว (ภาคเหนือ), จอมทอง (ภาคใต้), จ้า จาน (เขมร), ทองธรรมชาติ ทองพรหมชาติ ทองต้น (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 8-15 เมตร เปลือกสีเทาคล้ำแตกเป็นร่องตื้นๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 3 ใบออกสลับกัน ดอกใหญ่ออกเป็นช่อตามกิ่งก้านและที่ปลายกิ่ง ดอกสีเหลืองถึงแดงสดรูปดอกถั่ว ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ผลเป็นฝักรูปขอบขนานแบน มีเมล็ดที่ปลายฝัก
ประโยชน์	เปลือกใช้ทำเชือกและกระดาษ ยาแก้ท้องร่วง ใบตำพอกฝีและสิวถอนพิษ ต้มกับน้ำแก้ปวด ท้องขึ้น ริดสีดวงทวาร เข้ายาบ่ารุงกำลัง ดอกต้มน้ำดื่มเป็นยาแก้ปวด ถอนพิษไข้ ขับปัสสาวะ ให้สีเหลืองใช้ย้อมผ้า เมล็ดใช้ขับพยาธิตัวกลม บดให้ละเอียดผสมกับน้ำมันาว ทาแก้คันและแสบร้อน

ศรีตรัง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดตรัง

ชื่อสามัญ	Jacaranda, Green ebony
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Jacaranda filicifolia</i> (Anderson) D. Don.
วงศ์	BIGNONIACEAE
ชื่ออื่น	แคฝอย (กรุงเทพฯ), ศรีตรัง (ตรัง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 5-10 เมตร เรือนยอดโปร่ง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกตรงกันข้าม ใบย่อยเล็ก ออกดอกเป็นช่อใหญ่ตามกิ่ง ดอกสีม่วง กลีบดอก 5 กลีบเชื่อมกันเป็นหลอด เมื่อบานเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 ซม. ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ผลเป็นฝักแบน เมื่อแก่แตกเป็น 2 ซีก เมล็ดมีปีก
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับกลางแจ้ง

หูกวาง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดตราด

ชื่อสามัญ	Bengal Almond, Indian Almond, Sea Almond, Tropical almond, Umbrella tree, Olive-bark tree, Singapore almond
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Terminalia catappa</i> L.
วงศ์	COMBRETACEAE
ชื่ออื่น	โคน (นราธิวาส), ตัดมือ ตัดมือ (ตรัง), ตาปัง (พิจิตร, โลก, สตูล), ตาแป๊ะ (มลายู-นราธิวาส), หลุมปึง (สุราษฎร์ธานี), หูกวาง (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 8-25 เมตร เปลือกเรียบ กิ่งแตกรอบลำต้นตามแนวนอนเป็นชั้นๆ คล้ายฉัตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเวียนสลับถี่ตอนปลายกิ่ง ใบรูปไข่กลับ ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้นๆ โคนใบสอบแคบ เว้า ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบขนาดเล็ก สีขาวนวล ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ผลเป็นรูปไข่หรือรูปรีป้อมๆ แบนเล็กน้อย เมื่อแห้งสีดำคล้ำ
ประโยชน์	เปลือกและผลมีรสฝาดมาก ใช้แก้ท้องเสีย ฟอกหนังสัตว์ ทำหมึก เมล็ดในผลรับประทานได้ ให้น้ำมันคล้ายน้ำมันอัลมอนด์

แดง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดตาก

ชื่อสามัญ

Iron Wood

ชื่อวิทยาศาสตร์

Xylocarpus xylocarpa (Roxb.) Taub. var. *kerrii* (Craib & Hutch.) I.C. Nielsen

วงศ์

LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

ชื่ออื่น

กร้อม (ชาวนน-นครราชสีมา), ควาย (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่, กาญจนบุรี), ไคเวพร (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), จะลาน จาลาน (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), แดง (ทั่วไป), ตะกร้อม (ซอง-จันทบุรี), ปราน (ส่วย-สุรินทร์) ไปรน์ (ศรีสะเกษ), ผ้าน (ลัวะ-เชียงใหม่), เพี้ย (กะเหรี่ยง-ตาก), สะกรอม (เขมร-จันทบุรี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร เปลือกสีเทาอมแดง เปลือกในสีน้ำตาลแดง และมีน้ำเลี้ยงสีแดงออกมาเมื่อถูกตัดกิ่งก้าน และยอดอ่อนมีขนละเอียดสีเหลือง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับ ประกอบด้วย 2 ช่อ ใบแตกออกเป็น 2 ง่าม ระหว่างง่ามแขนงมีตุ่มสีชมพูหรือสีน้ำตาลแดง ใบย่อย 4-5 คู่รูปไข่หรือรูปไข่แกมขอบขนาน ดอกเป็นช่อทรงกลมคล้ายดอกกระถิน สีขาวหรือสีเหลือง หอมอ่อนๆ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบ ผล เป็นฝักรูปไต แบน แข็ง

ประโยชน์

เนื้อไม้แข็งเหนียวทนทาน ใ้ก่อสร้างบ้านเรือน เถียน ต่อเรือ หมอนรอง-รางรถไฟ เครื่องมือทางการเกษตร ทำหูก กระสวย คันธนู หน้ไม้

สุพรรณิการ์

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครนายก

ชื่อสามัญ

Yellow Silk Cotton Tree, Yellow Cotton

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cochlospermum religiosum (L.) Alston

วงศ์

BIXACEAE

ชื่ออื่น

ฝ้ายคำ (ภาคเหนือ), สุพรรณิการ์ (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 5-10 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลเทา ใบ เป็นใบเดี่ยว รูปฝ่ามือ มี 5 แฉก ออกเวียนสลับ ปลายใบแฉกแหลม โคนใบเว้า ขอบใบเป็นคลื่น ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่งสีเหลือง ผล เป็นรูปไข่กลับ เมื่อแห้งเมล็ดสีน้ำตาล มีปุยสีขาวคล้ายปุยฝ้ายหุ้มเมล็ด

ประโยชน์

ปลูกเป็นไม้ประดับ

จันทน์หอม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครปฐม

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Mansonia gagei</i> J.R. Drumm. ex Prain
วงศ์	STERCULIACEAE
ชื่ออื่น	จันทน์ จันทน์ขมด (ประจวบคีรีขันธ์), จันทน์ขาว จันทน์พม่า จันทน์หอม (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 10–20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มค่อนข้างโปร่ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปรีแกมขอบขนาน หรือแกมรูปไข่กลับ ปลายใบแหลม โคนใบเว้าเบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบเป็นคลื่นห่างๆ ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง และตามง่ามใบ ดอกขนาดเล็ก สีขาว ออกดอกช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม ผล เป็นรูปกระสวย มีปีกรูปทรงสามเหลี่ยม
ประโยชน์	ไม้ที่ตายเองจะมีกลิ่นหอม ใสบดบแต่งง่าย ใช้ทำหีบใส่ผ้า เครื่องกลึง เครื่องแกะสลัก ทำหวี ทำดอกไม้จันทน์ รูป น้ำมันหอมระเหยที่ได้จากการกลั่นขึ้นไม้ ใช้ปรุงเครื่องหอม และเครื่องสำอางค์ เนื้อไม้และกระพี้สีขาว แก่นสีน้ำตาลเข้ม มีกลิ่นหอมใช้เป็นยาบำรุงกำลัง นำแก่นบดเป็นผง 1 ช้อนชา ชงน้ำดื่ม เนื้อไม้เป็นยาแก้ไข้ แก้โลหิตเสีย แก้กระหายน้ำและอ่อนเพลีย

กันเกรา

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครพนม

ชื่อสามัญ	Anon, Tembusu
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Fagraea fragrans</i> Roxb.
วงศ์	GENTIANACEAE
ชื่ออื่น	กันเกรา (ภาคกลาง), ตะมะชู ตำมูชู (มลายู-ภาคใต้), ตาเตร่า (เขมร-ภาคตะวันออก), ตำเสา ทำเสา (ภาคใต้), มันปลา (ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10–15 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปรี เนื้อใบบางแต่เหนียว ปลายใบแหลมยาว โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ หลังใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ท้องใบสีจางกว่า ก้านใบยาว มีหูใบระหว่างก้านใบคล้ายรูปถ้วยเล็กๆ ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่งและซอกใบตอนปลายกิ่ง เมื่อเริ่มบานกลีบดอกสีขาว ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีเหลืองมีกลิ่นหอม ออกดอกระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ผลเป็นผลสดทรงกลม มีติ่งแหลมสั้นติดอยู่ที่ปลาย สีส้มอมเหลืองแล้วเปลี่ยนเป็นสีแดงเมื่อผลแก่
ประโยชน์	เนื้อไม้สีเหลืองอ่อน เส้นตรง เนื้อละเอียด เหนียว แข็ง ทนทาน ใช้ในการก่อสร้าง แก่นมีรสฝาด ใช้เข้ายาบำรุงธาตุแน่นหน้าอก เปลือกใช้บำรุงโลหิต ผิวหนังพุพอง ปลูกเป็นไม้ประดับ

สาธรร

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Millettia leucantha Kurz var. *buteoides* (Gagnep.) P.k.Loc

วงศ์

LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น

กระเจี๊ว ขะเจี๊ว (ภาคเหนือ), กระพีเขาควาย (ประจวบคีรีขันธ์), กะเขาะ (ภาคกลาง), ขะแมบ คำแมบ (เชียงใหม่), สาธรร (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่ว

ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 18-19 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ค่อนข้างกลมหรือทรงกระบอก ใบเป็นใบประกอบเรียงสลับ ใบย่อยติดเป็นคู่ตรงกันข้าม 3-5 คู่ ปลายสุดเป็นใบเดี่ยว แผ่นใบย่อยรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน ใบและยอดอ่อนมีขนยาว ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง สีขาว รูปดอกถั่ว สีส้มพุดอ่อน ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ผล เป็นฝักแบนคล้ายฝักมด

ประโยชน์

เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง

แฉะ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Millettia atropurpurea</i> (Wall.) Schott
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	กะแฉะ (สุราษฎร์ธานี), ยืนเกียะ (มลายู-นราธิวาส), แฉะ (ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 20-30 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยออกตรงกันข้าม มีใบย่อยปลายก้านอีก 1 ใบ แผ่นใบรูปขอบขนาน แกมรูปหอก ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งหรือง่ามใบ รูปดอกถั่ว สีแดงแกมม่วงทึบ กลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ผลเป็นฝัก สีน้ำตาล กลมรี
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างทั่วไป แต่ไม่ได้รับความนิยม เพราะเนื้อไม้เป็นที่ชอบของมอด และแมลง โดยมากมักใช้ทำฟืนและถ่าน ยอดอ่อนนิยมรับประทาน เป็นผักสด

เสลา

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครสวรรค์

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.
วงศ์	LYTHRACEAE
ชื่ออื่น	เกรียบ ตะเกรียบ (ของ-จันทบุรี), ตะแบกขน (นครราชสีมา), เสลาใบใหญ่ (สระบุรี), อินทรชิต (ปราจีนบุรี, ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 10-20 เมตร เรือนยอดกลมทึบ กิ่งห้อยลง ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลมเป็นติ่งโค้งมน ผิวใบมีขนนุ่มทั้งสองด้าน ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง สีม่วง ม่วงอมชมพู หรือม่วงอมขาว ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม ผลกลมรี ผิวแข็ง มีเมล็ดมีปีกจำนวนมาก
ประโยชน์	ไม้ทำเครื่องแกะสลัก ด้ามเครื่องมือ ทำพื้นรอด ตง คาน ไม้ดี ปลุกเป็น ไม้ประดับ

นนทรีบ้าน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนนทบุรี

ชื่อสามัญ	<i>Copper pod, Yellow flame</i>
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex. K. Heyne
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	กระถินป่า กระถินแดง (ตราด), นนทรี (ทั่วไป) สารเงิน (แม่ฮ่องสอน)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 8-15 เมตร เรือนยอดรูปร่ม ช่อดอกและยอดอ่อน มีขนสีน้ำตาลแดง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้นเรียงสลับ ใบย่อย ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ ออกดอกเป็นช่อขนาดใหญ่ตามง่ามใบและปลายกิ่ง ดอกสีเหลือง ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ผล เป็นฝักแบนรูปหอก โคนและปลายสอบแหลม
ประโยชน์	ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เครื่องเรือน เปลือกมีรสฝาด รับประทานเป็นยากล่อมเสมหะ แก้โรคท้องร่วง เป็นยาขับลม

ตะเคียนชันตาแมว

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนราธิวาส

ชื่อสามัญ	Chengal
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Neobalanocarpus heimii</i> (King) P.S. Ashton
วงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่ออื่น	จิงมาส (มลายู-นราธิวาส), ตะเคียนชัน ตะเคียนชันตาแมว (ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 30-40 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีน้ำตาลเข้มล่อนเป็นสะเก็ด มียางชั้นสีขาว ใบ เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปหอกหรือรูปดาบ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง สีขาว กลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ผลเป็นรูปขอบขนานปลายโค้ง
ประโยชน์	เนื้อไม้ทนทานแข็งแรง ใช้ในการก่อสร้าง ทำเรือสำเภาเดินทะเล เสากระโดงเรือ ชันมีราคาสูง ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ และน้ำมันชักเงาอย่างดี

กำลังเสือโคร่ง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดน่าน

ชื่อสามัญ

Birch

ชื่อวิทยาศาสตร์

Betula alnoides Buch.-Ham. ex G.Don

วงศ์

BETULACEAE

ชื่ออื่น

กำลังพญาเสือโคร่ง, กำลังเสือโคร่ง (เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นสูง 20–35 เมตร เปลือกสีน้ำตาลเทา มีกลิ่นหอมคล้ายการบูร เวลาแก่จะลอกออกเป็นชั้นๆ คล้ายกระดาษ ยืดหยุ่น ก้านใบ และช่อดอกมีขนสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปกคลุม หูใบเป็นรูปสามเหลี่ยม ใบเป็นรูปไข่แกมรูปหอก เนื้อใบบางคล้ายกระดาษ ด้านใต้ของใบมีตุ่ม โคนใบ้านเกือบเป็นเส้นตรง ขอบใบหยักแบบฟันเลื่อยสองชั้นหรือสามชั้น ซี่หยักแหลมปลายใบเรียวแหลม ออกดอกเป็นช่อยาวแบบหางกระรอกตามง่ามใบ ดอกย่อยไม่มีก้าน ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคม ผลมีปีก 2 ข้าง โปรงบาง

ประโยชน์

เนื้อไม้มีสีน้ำตาลอ่อน ใสบดบแต่่ง่าย ชัดซึกเงาได้ดี ไม้ใช้ทำพื้นเครื่องเรือน และใช้ในการก่อสร้าง เปลือกมีกลิ่นหอมคล้ายการบูร ใช้ต้มกับน้ำเป็นยาบำรุงธาตุ บำรุงร่างกาย เจริญอาหารแก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

กาฬพฤกษ์

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อสามัญ	Pink Shower, Horse Cassia
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cassia grandis</i> L.f.
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	กัลปพฤกษ์ (กรุงเทพฯ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูงประมาณ 20 เมตร โคนมีพูพอน เปลือกสีดำแตกเป็นร่องลึก กิ่งอ่อนหรือช่อดอกมีขนสีน้ำตาล ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อย 10–20 คู่ ใบอ่อนสีแดง แผ่นใบย่อยรูปขอบขนาน หลังใบเป็นมัน ท้องใบมีขน ดอกเมื่อเริ่มบานจะมีสีแดง แล้วเปลี่ยนเป็นสีชมพูตามลำดับ ออกดอกระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ผลเป็นฝักรูปทรงกระบอก
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับ

ทองหลางลาย

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดปทุมธานี

ชื่อสามัญ	Indian Coral Tree, Variegated Tiger's Claw
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Erythrina variegata</i> L.
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	ทองบ้าน, ทางเผือก (ภาคเหนือ), ทองหลางต่าง, ทองหลางลาย (กรุงเทพฯ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 5-10 เมตร กิ่งอ่อนมีหนามเรื้อนยอดเป็นพุ่มกลมโปร่ง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 3 ใบ ใบกลางจะโตกว่าสองใบด้านข้าง ออกดอกเป็นช่อยาวประมาณ 30-40 ซม. รูปดอกถั่ว สีแดงเข้ม ออกดอก ระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นฝักยาว 15-30 ซม.
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับ

เกต

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ชื่อสามัญ

Milkey Tree

ชื่อวิทยาศาสตร์

Manilkara hexandra (Roxb.) Dubard

วงศ์

SAPOTACEAE

ชื่ออื่น

ครินี ไรนี (ฮินดู), เกต (กลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดกลาง ไม้ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นและกิ่งก้านมักคดงอ โดยเฉพาะกิ่งมักหักงอเป็นข้อคอก ใบเป็นใบเดี่ยวออกสลับ แผ่นใบรูปไข่กลับ ปลายหยักเว้าเล็กน้อย โคนใบสอบ เนื้อใบหนาเกลี้ยง หลังใบสีเขียวแก่เป็นมัน ท้องใบสีขาวหรือนวล ออกดอกเป็นกระจุกตามง่ามใบ ดอกขนาดเล็ก สีเหลือง ออกดอกระหว่างเดือนมกราคม-กรกฎาคม ผลรูปกลมรี เมื่อสุกสีเหลืองสด

ประโยชน์

ผลสุกหวานรับประทานได้ เนื้อไม้ใช้เป็นสลักแทนตะปู สำหรับติดกระดานกับโครงเรือ

โพศรีมหาโพ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดปราจีนบุรี

ชื่อสามัญ	Sacred Fig Tree, Pipal Tree, Bo-Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Ficus religiosa</i> L.
วงศ์	MORACEAE
ชื่ออื่น	ปู (เขมร), โพ โพศรีมหาโพ (ภาคกลาง), ย่อง (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), สลี (ภาคเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 20–30 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาล มียางสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ ออกดอกจำนวนมาก ขนาดเล็ก ออกดอกตลอดทั้งปี ผลเป็นผลสดทรงกลม เมื่อสุกสีม่วงดำ
ประโยชน์	เปลือกต้นทำยาชง หรือยาต้มแก้โรคหนองใน ใบและยอดอ่อนแก้โรคผิวหนัง ผลเป็นยาระบาย

ตะเคียนทอง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดปัตตานี

ชื่อสามัญ

Iron Wood

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hopea odorata Roxb.

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น

กะกั โกกั (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), แคน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), จะเคียน (ภาคเหนือ), จูเค้ โสเก (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ตะเคียนทอง ตะเคียนใหญ่ (ภาคกลาง), ไพร (ละว้า-เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ กลม หรือรูปเจดีย์ เปลือกหนาสีน้ำตาลดำแตกเป็นสะเก็ด กระพี้สีน้ำตาลอ่อน แก่นสีน้ำตาลอมเหลือง ใบเป็นใบเดี่ยวรูปไข่แกมรูปหอก หรือรูปดาบ เนื้อใบค่อนข้างหนา ปลายใบเรียว โคนใบมนป้านและเบี้ยว หลังใบมีตุ่มเกลี้ยง ปลายโค้งแต่ไม่จรดกัน ดอกสีขาว ขนาดเล็ก ออกเป็นช่อยาวตามง่ามใบและปลายกิ่ง กลิ่นหอม ผลรูปไข่เกลี้ยง ปลายมนเป็นติ่งคล้ายหนามแหลม ภายในกลีบรองดอกที่ขยายตัวออกเป็นปีกรูปใบพาย ปีกยาว 2 ปีก ปีกสั้น-3 ปีก

ประโยชน์

เนื้อไม้มีความทนทาน ทนปลวกได้ดี โสภกตบแต่งง่าย ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ใช้ทำเครื่องเรือน สะพาน ทำเรือ วงกบ ประติ หน้าต่าง ชันใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ทำน้ำมันชักเงา ใช้ยาเรือ

หมั่น

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cordia cochinchinensis</i> Pierre
วงศ์	BORAGINACEAE
ชื่ออื่น	หมั่น (ประจวบคีรีขันธ์)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 5-15 เมตร เปลือกต้นสีเทาคล้ำ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ ปลายใบหู่ โคนใบกว้าง ดอกสีขาว ผลเมื่อเปลือกสีชมพู มีของเหลวภายในเหนียวมากห่อหุ้มเมล็ด
ประโยชน์	เปลือกใช้ทำปอ ใช้ทำหมันดอกยาแนวเรือ ของเหลวในผลที่ห่อหุ้มเมล็ดเหนียวมาก ใช้ทำกาว

สารภี

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพะเยา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Mammea siamensis</i> Kosterm.
วงศ์	GUTTIFERAE
ชื่ออื่น	ทรพี (จันทบุรี), สร้อยพี (ภาคใต้), สารภี (ทั่วไป), สารภีแนน (เชียงใหม่)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10-15 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ มียางสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปไข่กลับแกมขอบขนาน เส้นแขนงใบไม่ชัดเจน แต่เส้นใบย่อยแบบร่างแหเห็นชัดทั้งสองข้าง ออกดอกเป็นกระจุกตามกิ่ง สีขาว กลิ่นหอม ร่วงง่าย มีเกสรเพศผู้สีเหลือง ผลรูปกระสวย เมื่อสุกสีเหลือง
ประโยชน์	ไม้ทำเสา ฝืนผ้า ดอกปรุงเป็นยาแก้ร้อนใน เข้ายาลม บำรุงปอด ผลรสหวาน รับประทานได้

เทพทาโร

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพังงา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Cinnamomum porrectum</i> (Roxb.) Kosterm.
วงศ์	LAURACEAE
ชื่ออื่น	จะโคหอม จะโคตัน (ภาคเหนือ), จวงหอม จวง (ภาคใต้), พลุต้นขาว (เชียงใหม่), เทพทาโร (ภาคกลาง, จันทบุรี, สุราษฎร์ธานี), มือแตกมะงิง (มลายู-ปัตตานี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10-30 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปรีแกมรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ก้านใบเรียวยาว ดอกสีขาวหรือเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อเป็นกระจุกตามปลายกิ่ง ผลทรงกลม มีขนาดเล็ก สีเขียว
ประโยชน์	เนื้อไม้มีกลิ่นหอมฉุน ใช้ในการแกะสลักบางอย่าง ทำเทียนนอน ทำตู้หีบใส่เสื้อผ้ากันมอด และแมลงอื่นๆ และใช้เป็นยาสมุนไพร เปลือกเป็นยาบำรุงร่างกายอย่างดี โดยเฉพาะหญิงสาวรุ่น ต้มกินแก้เสียดท้อง ท้องขึ้นท้องเฟ้อ

พะยอม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพัทลุง

ชื่อสามัญ	White Meranti
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Shorea roxburghii</i> G. Don
วงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่ออื่น	กะยอม (เชียงใหม่), ขะยอม (ลาว), ขะยอมดง พะยอมดง (ภาคเหนือ), แคน (ลาว), เขียง เขี้ยว (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), พะยอม (ภาคกลาง), พะยอมทอง (สุราษฎร์ธานี, ปราจีนบุรี), ยางหยวก (น่าน)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นสูง 15–30 เมตร และมีเนื้อไม้แข็ง สีเหลืองอ่อน แกมสีเขียว ใบเป็นใบเดี่ยว สีเขียว แผ่นใบรูปมนรี เรียงสลับ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ท้องใบเป็นเส้นแขนงใบนูนมองเห็นชัด ออกดอกเป็นช่อขนาดใหญ่ สีเหลืองอ่อนและมีกลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือน ธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นรูปรี กลีบเลี้ยงเจริญเป็นปีก ปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก
ประโยชน์	เนื้อไม้ลักษณะคล้ายตะเคียนทอง ใช้ในการก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน เปลือกมีรสฝาด ใช้เป็นยาสมานลำไส้ ดอกผสมยาแก้ไข้ และยาหอมแก้ลม บำรุงหัวใจ ชันใช้ผสมน้ำมันทาไม้ ยาเรือ

บุนนาค

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพิจิตร

ชื่อสามัญ

Iron Wood, Indian Rose Chestnut

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mesua ferrea L.

วงศ์

GUTTIFERAE

ชื่ออื่น

ก้ากอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ก้ากอ (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), บุนนาค (ทั่วไป), ปะนาคอ (มลายู-ปัตตานี, สารภีค้อย (เชียงใหม่)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 15-25 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทา เรือนยอดเป็นพุ่มทึบรูปเจดีย์ต่ำ ใบเดี่ยว สีเขียว รูปไข่ ยาวเรียวแคบ ขอบใบเรียบ ท้องใบสีขาวนวลอมเทาเป็นมัน คล้ายใบมะปราง ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกเป็นกระจุกสีชานวล กลีบดอกมี 5 กลีบและมีกลิ่นหอม เกสรเพศผู้เป็นฝอยสีเหลืองจำนวนมาก ผลเป็นรูปไข่ เปลือกแข็ง

ประโยชน์

รากแก้ลมในลำไส้ เปลือกใช้กระจายหนอง กระทบแก้เสมหะในลำคอ เนื้อไม้เป็นยาแก้ลักปิดลักเปิด ใช้ทำหมอนรองรางรถไฟ ก่อสร้าง ต่อเรือ ทำพานท้าย และรางปืน ด้ามร่ม ใช้พอกแผลสด ดอกบำรุงโลหิต ระวังกลิ่นตัว ใช้ผสมสีเพื่อให้ติดทน น้ำมันที่กลั่นจากเมล็ดใช้จุดตะเกียง และทำเครื่องสำอาง

ปีบ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดพิษณุโลก

ชื่อสามัญ	Cork Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f..
วงศ์	BIGNONIACEAE
ชื่ออื่น	กาชะลวง กาดสะลวง (ภาคเหนือ), เต็กตองโพ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ปีบ (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 5-25 เมตร เปลือกขรุขระสีเทา ตามกิ่งมีช่องอากาศเป็นจุดๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก รูปไข่แกมรูปหอกปลายใบแหลม ขอบใบหยักเว้าหรือหยักกลมๆ เรียบ โคนใบกลม มีต่อมขนอยู่ตรงมุมระหว่างเส้นกลางใบและเส้นใบ ออกดอกเป็นช่อขนาดใหญ่ตั้งตรง กลีบดอกเชื่อมติดกัน เป็นท่อเล็กๆ ปลายแยกออกเป็น 5 กลีบ ขนาดไม่เท่ากัน เกสรเพศผู้มี 4 อัน ยาว 2 อัน สั้น 2 อัน ติดอยู่บนกลีบใกล้ปลายที่แยกออก ผลเป็นฝัก เมล็ดมีปีก
ประโยชน์	เนื้อไม้สีเหลืองอ่อน ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องประดับบ้าน รากทำยา บำรุงปอด รักษาวัณโรค เปลือกทำจุกก๊อกขนาดเล็ก ดอกสุบแก้หืด

หว่า

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเพชรบุรี

ชื่อสามัญ	Jambolan Plum, Java Plum, Black Plum
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels
วงศ์	MYRTACEAE
ชื่ออื่น	ห้าซี่แพะ (เชียงใหม่)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10–25 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงข้าม แผ่นใบรูปรีหรือรูปไข่กลับ ปลายใบแหลม โคนใบมน ดอกสีขาว ออกเป็นช่อตามง่ามใบ เกสรยาวเป็นพู่ ผลเป็นผลสดรูปรี เมื่อสุกสีม่วงดำ
ประโยชน์	เปลือกต้น ตมน้ำแก้บิด อมแก้ปากเปื่อย เนื้อไม้ใช้ทำสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในร่ม ผลดิบแก้ท้องเสีย ผลสุกรับประทานได้ ใช้ทำเครื่องดื่ม เมล็ดลดน้ำตาลในเลือด แก้ท้องเสีย ถอนพิษจากเมล็ดแสลงใจ

มะขาม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อสามัญ

Tamarind, Indian Date

ชื่อวิทยาศาสตร์

Tamarindus indica L.

วงศ์

LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่ออื่น

มะขามไทย ตะลูป (นครราชสีมา), ม่องโคลิ่ง (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), มอดเล ลำมอเกล (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), มะขาม (ทั่วไป), หมากแกง (ละว้า-แม่ฮ่องสอน), อำเปยล (เขมร-สุรินทร์)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ ใบเป็นใบประกอบ ออกเป็นคู่ เรียงกันตามก้านใบ ปลายใบและโคนใบมน ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ อยู่ตามบริเวณปลายกิ่ง ขนาดเล็ก มีกลีบสีเหลือง ผลมี 2 ชนิด คือ ชนิดฝักกลมเล็กยาว เรียกว่า “มะขามขี้แมว” ชนิดฝักใหญ่แบนเรียกว่า “มะขามกระดาน” เมล็ดเป็นรูปค่อนข้างกลม ผิวเปลือกเกลี้ยงสีน้ำตาลเข้ม

ประโยชน์

เปลือกต้มกับน้ำ หรือน้ำปูนใส แก้ท้องเดิน เนื้อไม้ใช้ทำเชียง ใบต้มน้ำดื่ม ช่วยย่อย และขับปัสสาวะ ใบ ดอก และฝัก ใช้เป็นยาระบายอ่อนๆ แก้ไอ ขับเสมหะ เมล็ดคั่ว ใช้เนื้อในขับพยาธิไส้เดือน

ยมหิน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดแพร่

ชื่อสามัญ	Almond-wood, Chickrassy, Chittagong-wood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Chukrasia tabularis</i> A.Juss.
วงศ์	MELIACEAE
ชื่ออื่น	ไค้โย่ง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), ซ้ากะเดา (ใต้), ยมขาว (เหนือ), ยมหิน มะเฟืองต้น สะเดาข้าง สะเดาหิน (กลาง), ร้างบ้าง รี (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), เสียดค่าย (สุราษฎร์ธานี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มรูปกรวย เปลือกสีน้ำตาลคล้ำ ใบเป็นใบประกอบออกเยื้องกันเล็กน้อย แผ่นใบรูปดาบ ท้องใบมีขนนุ่ม หลังใบเกลี้ยง ออกดอกขนาดเล็ก สีเขียวแกมเหลือง ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ผลเล็ก กลมรี แข็ง สีน้ำตาลอมม่วง
ประโยชน์	เนื้อไม้สีน้ำตาลอมเหลือง เป็นมัน เนื้อละเอียด ไส้กบตบแต่งง่าย ชักเงาได้ดี ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือน ทำเสา ชื่อ รอด ตง กระจาดน ทำเครื่องเรือน ต่อมเครื่องมือ และไม้อัด

ประดู่บ้าน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดภูเก็ต

ชื่อสามัญ	Burmese Rosewood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pterocarpus indicus</i> Willd.
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	ดู่บ้าน (ภาคเหนือ), ประดู่บ้าน ประดู่ลาย (ภาคกลาง), สะโน (มลายู-นราธิวาส), ประดู่ไทย (ภาคกลาง), ประดู่กิ่งอ่อน (ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สูง 25 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มหรือดำคล้ำ มีสะเก็ดแตกเป็นร่องตื้นๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย แผ่นใบรูปรี โคนใบมน ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ออกดอกเป็นช่อขนาดใหญ่ รูปดอกถั่ว สีเหลือง ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ผล เป็นรูปโล่ มีครีบเป็นแผ่นกลม ตรงกลางนูน
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เปลือกให้น้ำฝาดสำหรับฟอกหนัง และให้ สีสน้ำตาล สำหรับย้อมผ้า แก่นให้สีแดงคล้ำ

พฤษภ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดมหาสารคาม

ชื่อสามัญ

Siris, Kokko, Indian Walnut

ชื่อวิทยาศาสตร์

Albizia lebbek (L.) Benth.

วงศ์

LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

ชื่ออื่น

ก้ามปู พฤษภ (ภาคกลาง), กะซึก (พิจิตร), กาแซ กาไพ แกะระ (สุราษฎร์ธานี), ก้านสูง (ชัยภูมิ), กรีด (กระบี่), จ้าขาม (ภาคเหนือ), จามจรี ชัก (กรุงเทพฯ), ตืด ถ่อนนา (เลย), พญากระบุง (อัญประเทศ), มะขามโคก มะรุมป่า ชั่งรั่ง (นครราชสีมา), กระพี้เขาควาย (เพชรบุรี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 20–30 เมตร ผลัดใบ สีเทาแก่ แตกเป็นร่องยาว เปลือกในสีแดงเลือดนก กระพี้สีขาวแยกจากแก่น กิ่งอ่อนเกลี้ยง หรือมีขนละเอียดประปราย ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปรี ปลายใบมน โคนใบกลมหรือเบี้ยว หลังใบเกลี้ยง ท้องใบมีขนละเอียด ออกดอกสีขาวเป็นช่อกลมตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง กลิ่นหอม ออกดอก ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ผลเป็นฝักรูปบรรทัดแบนและบาง สีเทาอมเหลือง หรือสีฟางข้าว ผิวเกลี้ยงเป็นมัน เมล็ดรูปไข่

ประโยชน์

เนื้อไม้ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง เปลือกให้น้ำฝาดสำหรับพอกหนัง และให้ สีนํ้าตาล สำหรับย้อมผ้า แก่นให้สีแดงคล้ำ

ช้างน้ำ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดมุกดาหาร

ชื่อวิทยาศาสตร์

Ochna integerrima (Lour.) Merr.

วงศ์

OCHNACEAE

ชื่ออื่น

กระแจะ (ระนอง), กำลังช้างสาร (กลาง), ขมิ้นพระตัน (จันทบุรี), คู้ (กะเหรี่ยง-นครสวรรค์), แจง (บุรีรัมย์), ช้างน้ำ ตานนกรุด (นครราชสีมา), ช้างโน้ม (ตราด), ช้างโหม (ระยอง), ตาซีบ่าง (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), ตาลเหลือง (เหนือ), ผีน (ราชบุรี), โวไร่ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 3-8 เมตร ตามปลายกิ่งมีกาบหุ้มตาแข็งและแหลม ใบเป็นใบเดี่ยวออกสลับ แผ่นใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่กลับ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบจักถี่ ออกดอกเป็นช่อสั้นตามกิ่ง มีสีเหลือง ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม ผล ทรงกลม เมื่อสุกสีดำ

ประโยชน์

รากใช้ขับพยาธิ แก่น้ำเหลืองเสีย ปลูกเป็นไม้ประดับ

กระพี้จั่น

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Millettia brandisiana Kurz

วงศ์

LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น

จั่น ปี้จั่น (ทั่วไป), ปี้จั่น (ภาคเหนือ), กระพี้จั่น (ภาคกลาง)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 8-20 เมตร เปลือกสีเทา ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเวียนสลับ มีใบย่อย แผ่นใบรูปรีแกมขอบขนาน ปลายใบหู่ โคนใบมน หรือสอบเบี้ยวเล็กน้อย ขอบเรียบ หลังใบสีเขียวเข้ม ท้องใบสีจางกว่า ใบแก่เกลี้ยง มีขนประปรายตามเส้นกลางใบด้านล่าง ดอกรูปดอกถั่ว สีขาวปนม่วง ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบ ออกดอกระหว่างเดือนมีนาคม ถึงพฤษภาคม ผลเป็นฝักแบน โคนแคบกว่าปลาย เปลือกเกลี้ยงหนา คล้ายแผ่นหนัง ขอบเป็นสัน เมล็ดสีน้ำตาลดำ

ประโยชน์

ไม้ทำเยื่อกระดาษ ต้มเครื่องมีของเล่นเด็ก ทำดอกไม้ประดิษฐ์

โสกเหลือง (ศรียะลา)

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดยะลา

ชื่อสามัญ	Yellow Saraca
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Saraca thaipingensis</i> Cantley ex Prain
วงศ์	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
ชื่ออื่น	โสกเหลือง (กรุงเทพฯ), อโสกเหลือง อโศกใหญ่ (ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 5-15 เมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก แผ่นใบรูปไข่ หรือรูปหอกแกมขอบขนาน ปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนใบสอบ ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่งและลำต้น สีเหลือง กลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ผล เป็นฝักแบน
ประโยชน์	ดอกสวยงาม ปลูกเป็นไม้ประดับ

กระบาก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดยโสธร

ชื่อสามัญ	Mesawa
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Anisoptera costata</i> Korth.
วงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่ออื่น	กระบาก ตะบาก (ลำปาง), กระบากขาว กระบากแดง (ชลบุรี, ชุมพร, ระนอง), กระบากโคก (ตรัง), กระบากช่อ กระบากด่าง บาก กระบากดำ (ชุมพร), ขอวาตาผ่อ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ประดิก (เขมร-สุรินทร์), พนอง (จันทบุรี, ตราด), หมี่ดั่งว่า (กะเหรี่ยง-ลำปาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 30-40 เมตร ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกในสีเหลืองอ่อนเรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปขอบขนาน หลังใบมีขนสีเหลือง ปลายใบหู่ถึงแหลม โคนใบมน ท้องใบมีขน ดอกสีขาวปนเหลืองอ่อน ขนาดเล็ก ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นผลแห้งทรงกลม ผิวเรียบ มีปีกยาว 2 ปีก
ประโยชน์	เนื้อไม้สีน้ำตาลปนเหลือง เนื้อหยาบ ใช้ทำไม้แบบ ลังใส่ของ ชันใช้ผสมน้ำมันทาไม้ น้ำมันชักเงา ยาแนวไม้และเรือ

กระบก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อสามัญ	Kayu
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Irvingia malayana</i> Oliv. ex A.W. Benn.
วงศ์	IRVINGIACEAE
ชื่ออื่น	กระบก กะบก จะบก ตระบก (เหนือ), จำเมาะ (เขมร), ชะอั้ง (ซอง-ตราด), บก หมากบก (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), มะมีน มัน (เหนือ), มะลัน หมักลัน (สุโขทัย, นครราชสีมา), หลักกาย (ส่วย-สุรินทร์)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-30 เมตร ผลัดใบ เปลือกสีเทา อ่อนปนน้ำตาลค่อนข้างเรียบ เรือนยอดเป็นพุ่มแน่นทึบ ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปมนแกมขอบขนานถึงรูปหอก ผิวใบเกลี้ยง โคนใบมนปลายใบพู่ถึงแหลม ดอกขนาดเล็ก สีขาวปนเขียวอ่อน ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ผลทรงกลมรี เมื่อสุกสีเหลืองอมเขียว เมล็ดแข็ง เนื้อในมีรสมัน
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้เผาถ่าน ได้ถ่านดีให้ความร้อนสูง เนื้อไม้เสี้ยนตรงแข็งมาก ไม้ทนในน้ำที่แจ่ง ใช้ทำเครื่องมือกลสิกรรม เมื่อบาน้ำยาโดยถูกต้องแล้ว ใช้ในการก่อสร้างที่ต้องการความแข็งแรงได้ เนื้อไม้เมล็ดใช้รับประทานได้ น้ำมันที่ได้จากเมล็ด ใช้ทำอาหาร สบู่ เทียนไข ผลสุกเป็นอาหารพวกแก้ง กวาง และนก

อบเชย

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดระนอง

ชื่อสามัญ

Cinnamon Tree

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cinnamomum bejolghota (Buch.-Ham.) Sweet

วงศ์

LAURACEAE

ชื่ออื่น

ขนุนมะแวง เขียกใหญ่ (ตรัง), จวงตง บริแวง (ระนอง), ฝนแสนห้า (นครศรีธรรมราช), สมุลแว้ง พะแฉ โมง หอม ระแวง (ชลบุรี), มหาปราบ (ตราด), มหาปราบตัวผู้ (จันทบุรี), แล่งแวง (ปัตตานี), อบเชย (กรุงเทพฯ, อุดรดิตถ์)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นสูง 15–20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมรูปเจดีย์ต่ำ ทึบ เปลือกเรียบ สีเทาแก่หรือเทาปนน้ำตาล ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนาน เนื้อใบหนา แข็ง และกรอบ มีเส้นแขนงจากโคนใบ 3 เส้น ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ดอกขนาดเล็ก สีเหลืองอ่อนหรือเขียวอ่อน ออกดอกช่วงเดือนมิถุนายนถึง ตุลาคม ผลขนาดเล็ก รูปไข่กลับ ผลมีเมล็ดเดียว

ประโยชน์

เนื้อไม้มีกลิ่นหอมคล้ายการบูร เนื้อหยาบแข็งค่อนข้างเหนียว ใช้ในการแกะสลัก ทำทึบใส่ของที่บดกันแมลง เครื่องเรือน ไม้บุผนังที่สวยงาม รากและใบ ต้มให้หึ่งที่คลอດใหม่ รับประทานรักษาไข้ เปลือกมีรสหวานหอมใช้เข้ายานัตถุ แก้วปวดศีรษะ เข้ายาบำรุงกำลัง แก้กูกแน่นลงท้อง บำรุงดวงจิต ใช้ปรุงเครื่องแกง เป็นเครื่องเทศ

สารภีทะเล

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดระยอง

ชื่อสามัญ	Alexandrian Laurel.
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.
วงศ์	GUTTIFERAE
ชื่ออื่น	กระทิง กากะทิง (ภาคกลาง), ทิง (กระบี่), เนวากาน (น่าน), สารภีทะเล (ประจวบคีรีขันธ์), สารภีแนน (ภาคเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 20–25 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม สีเขียวเข้ม กิ่งอ่อนเกลี้ยง ยอดอ่อนเรียวเล็ก ปลายทู่ เปลือกเรียบสีเทาอ่อนหรือน้ำตาลปนเหลือง เปลือกในสีชมพูเนื้อไม้สีน้ำตาลปนแดง ออกดอกเป็นช่อสั้นที่ซอกใบบริเวณปลายกิ่ง มีดอกย่อย กลีบดอกสีขาว เกสรเพศผู้สีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนตุลาคมถึง ธันวาคม ผลเป็นผลสดทรงกลม ปลายผลเป็นติ่งแหลม เมื่อสุกจะมีสีเหลือง
ประโยชน์	ไม้ใช้ก่อสร้าง ดอกปรุงเป็นยาหอม บำรุงหัวใจ น้ำมันสกัดจากเมล็ด ใช้ทาแก้ปวดข้อ ทำเครื่องสำอาง ปลูกเป็นไม้ประดับ

โมกมัน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดราชบุรี

ชื่อสามัญ	Ivory, Darabela
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb. var. <i>tomentosa</i> (Roxb.) Roem.&Schult.
วงศ์	APOCYNACEAE
ชื่ออื่น	มกมัน (สุราษฎร์ธานี), มุกน้อย มุกมัน (น่าน), โมกน้อย โมกมัน (ทั่วไป), เส่ทือ แนนแก (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), โมกมันเหลือง (สระบุรี)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดใหญ่ สูง 20 เมตร เปลือกของลำต้นเป็นสีน้ำตาลหรือสีเทาอ่อนและมียางขาว ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปรีป้อม หรือเป็นรูปไข่ ปลายใบและโคนใบแหลม ขอบใบเรียบ เนื้อใบบาง ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบรองดอกและโคนกลีบ เชื่อมติดกันเป็นรูปท่อ ปลายกลีบแยกออกจากกันเป็น 5 กลีบ ดอกแรกบานจะมีสีขาวอมเหลือง ข้างนอกเป็นสีเขียวอ่อน ผลเป็นฝักรูปทรงกระบอก ผิวฝักขรุขระ ฝักแก่เต็มที่จะแตกออกเป็นร่อง เมล็ดเป็นรูปยาว
ประโยชน์	เนื้อไม้สีขาวนวลถึงขาวอ่อน เส้นตรง เนื้อละเอียดมาก เหนียว ใช้ทำเครื่องกลึง เครื่องเล่นสำหรับเด็ก เครื่องเขียน ตะเกียบ ไม้บุผนังห้อง เปลือกใช้รักษาโรคไต ทำให้เจริญอาหาร รักษาธาตุให้ปกติ ทำประจำเดือนสตรีปกติ แก้พิษสัตว์กัดต่อย ฆ่าเชื้อราขนาด ดอกเป็นยาระบาย

พิกุล

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดลพบุรี

ชื่อสามัญ	Bullet wood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Mimosa pudica</i> L.
วงศ์	SAPOTACEAE
ชื่ออื่น	กุน (ภาคใต้), แก้ว (ภาคเหนือ), ชางตง (ลำปาง), พิกุลป่า (สตูล), พิกุลเขา พิกุลเถื่อน (นครศรีธรรมราช), พิกุล (ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 10-25 เมตร แผ่กิ่งก้านสาขาออกเป็นพุ่มกว้างตรงส่วนยอดของลำต้น ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่หรือรูปรีปลายใบแหลม หลังใบสีเขียวเข้มเป็นมันเลื่อม ขอบใบเป็นคลื่น ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาวนวล กลีบรองดอกสีน้ำตาล มีขนนุ่ม กลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี ผลเป็นผลสด รูปไข่ เมื่อสุกสีแดงอมส้ม
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง ทำโครงเรือเดินทะเล เครื่องมือการเกษตร เปลือกคั้นเอาน้ำกลั้วปาก ใช้รักษาไข้ ปวดหัวเจ็บคอ รักษาเหงือกและฟัน ดอกแห้งใช้รักษาไข้ ปวดหัว เจ็บคอ เมล็ดตำให้ละเอียดทำเป็นยาเม็ด สำหรับบรรเทาเวลาท้องผูก ผลสุกรับประทานได้ ปลูกเป็นไม้ประดับและไม้ให้ร่ม

ชะจาว

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดลำปาง

ชื่อสามัญ

Indian elm

ชื่อวิทยาศาสตร์

Holoptelea integrifolia Planch.

วงศ์

ULMACEAE

ชื่ออื่น

กระเจา กระเขา (ภาคกลาง), กระเจาะ ชะเจา (ภาคใต้), กระเช้า (กาญจนบุรี), กะเซาะ (ราชบุรี), กาชาว (เพชรบุรี), ชะจาวแดง อังควา (ภาคเหนือ), ตะสี่แค (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), พูควา (นครพนม), มหาเหนียว (นครราชสีมา), อังควา (อุดรธานี, เชียงราย, ชัยภูมิ), ชะจาว (ทั่วไป)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นสูง 25 เมตร ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรงเปลือกสีน้ำตาลปนเทา มีต่อมระบายอากาศเป็นจุดกลมเล็ก ๆ สีขาวมองเห็นได้ง่าย เรือนยอดเป็นพุ่มรูปไข่กว้างค่อนข้างทึบ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปรีป้อม โคนใบมนหรือป้าน ปลายใบเรียวแหลม ก้านใบมีขน ออกดอกเป็นกระจุกตามง่ามใบ ดอกขนาดเล็ก แยกเพศเป็นดอกเพศผู้และดอกเพศเมีย ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม ผลเป็นรูปโล่แบน มีปีกบางล้อมรอบ มีก้านเกสรเพศเมีย 2 อันติดอยู่ส่วนบนสุด บริเวณปีกมีลายเส้นออกเป็นรัศมีโดยรอบ

ประโยชน์

ไม้ใช้ทำสิ่งก่อสร้าง ที่อยู่ในร่ม ทำเครื่องมือการเกษตร พานทำยิปซัม เปลือกทำยารักษาเรื้อนของสุนัข กันตัวไร และเป็นยาแก้ปวดตามข้อ

จามจรี

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดลำพูน

ชื่อสามัญ

Rain Tree, East Indian Walnut, Monkey Pod

ชื่อวิทยาศาสตร์

Samanea saman (Jacq.) Merr.

วงศ์

LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

ชื่ออื่น

ก้ามกราม ก้ามกุ้ง ก้ามปู จามจรี (ภาคกลาง), ฉำฉา ลัง สารสา สำสา (ภาคเหนือ), ตืดตุ้ (ตาก), เส่คู่ เส่ตุ้ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สูง 10–20 เมตร เปลือกต้นสีดำเป็นเกล็ดโตแข็งสีเขียวเข้ม ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกคล้ายใบแคบ ปลายใบมน แขนกลางใบประกอบและก้านใบประกอบแยกแขนงตรงข้ามกัน บนแขนงมีใบย่อยรูปไข่หรือรูปรีหรือคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเป็ยกปุ่น ปลายใบมน ขอบใบเรียบ หลังใบเกลี้ยง ออกดอกรวมเป็นกระจุก สีชมพูอ่อน โคนดอกสีขาว ออกตามง่ามใบ ใกล้ปลายกิ่ง วงนอกช่อดอกมีขนาดเล็กกว่าดอกวงใน ดอกวงนอกมีก้านสั้น ดอกวงในไม่มีก้าน ส่วนบนมีขนหนาแน่น ปลายหลอดกลีบดอกแยกเป็น 5 แฉก ออกดอกช่วงเดือนสิงหาคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นฝักแบนยาว ฝักอ่อนสีเขียว ฝักแก่สีน้ำตาล เนื้อในนิ่มสีดำ รสหวาน เมล็ดสีน้ำตาลเข้ม

ประโยชน์

ต้นใช้เลี้ยงครั่ง ไม้ใช้ทำเครื่องเรือน บุนนัง แกะสลัก

สนสามใบ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดเลย

ชื่อสามัญ	Kesiya pine, Khasiya pine
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pinus kesiya</i> Royle ex Gordon
วงศ์	PINACEAE
ชื่ออื่น	เกี๊ยะเปลือกแดง (ภาคเหนือ), เกี๊ยะเปลือกบาง (เชียงใหม่), จ้วง (ภาคเหนือ, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), เขียงบั้ง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), แปก (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน-เพชรบูรณ์), สนเขา สนสามใบ (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10–30 เมตร ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกสีน้ำตาลอมชมพูอ่อนล่อนเป็นสะเก็ด มียางสีเหลืองซีมออกมาตามรอยแตก ใบเป็นใบเดี่ยว ติดกันเป็นกลุ่มละ 3 ใบ ออกเป็นกระจุกเวียนสลับถี่ตามปลายกิ่ง ออกดอกเป็นช่อ แยกเพศ ช่อดอกเพศผู้สีเหลือง ติดกันเป็นกลุ่มใกล้ปลายกิ่ง ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม ผลออกรวมกันเป็นกลุ่มเรียกว่า Cone (โคน) รูปไข่ สีน้ำตาล มีเมล็ดจำนวนมาก
ประโยชน์	ไม้ใช้ในการก่อสร้าง ทำเยื่อกระดาษ ยางกลั่นเป็นน้ำมัน และชันน้ำมัน ใช้ผสมยาสมุนไพร แก้ปวดเมื่อย ทำน้ำมันชักเงา ชันใช้ผสมยารักษาโรค

ลำดวน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อสามัญ	Devil Tree, White Cheese wood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Melodorum fruticosum</i> Lour.
วงศ์	ANNONACEAE
ชื่ออื่น	ลำดวน (ภาคกลาง), หอมนวล (ภาคเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางสูง 3–8 เมตร ลำต้นเรียบ ใบเป็นใบเดี่ยว แผ่นใบยาวรี โคนใบมน ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย หลังใบเป็นมันสีเขียวเข้ม ท้องใบสีอ่อนกว่า ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามง่ามใบและส่วนยอด สีเหลือง กลิ่นหอม กลีบดอกและกลีบรองดอกคล้ายกัน ดอกหนึ่ง มีอยู่ 6 กลีบ แบ่งเป็น 2 ชั้นชั้นละ 3 กลีบ กลีบแต่ละกลีบชั้นในจะมีขนาดเล็กกว่าและโค้งกว่า ปลายกลีบแหลม ออกดอกช่วงเดือนตุลาคม ผลสีเขียวอ่อน ยาว ปลายมน โคนผลแหลม ผิวเรียบเกลี้ยง
ประโยชน์	ปลูกเป็นไม้ประดับ

อินทนิลน้ำ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสกลนคร

ชื่อสามัญ	Queen's Flower, Queen's Cape Myrtle, Pride of India
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.
วงศ์	LYTHRACEAE
ชื่ออื่น	ฉวางมุ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ตะแบกดำ (กรุงเทพฯ), บางอ บะซา (มลายู-ยะลา, นราธิวาส), บาเอ บาเย (ปัตตานี), อินทนิล (ภาคกลาง), อินทนิลน้ำ (ภาคกลาง, ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 10-15 เมตร ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกนอกสีเทา ใบเป็นใบเดี่ยว รูปรีหรือรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบมน ดอกย่อยขนาดใหญ่ กลีบดอกสีชมพู สีม่วงแกมชมพู หรือสีม่วง ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน ผลเป็นผลแห้ง มีขนาดใหญ่
ประโยชน์	ไม้ใช้ทำเสา เครื่องมือการเกษตร ใบแก้เบาหวาน ลดความดัน

สะเดาเทียม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสงขลา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Azadirachta excelsa</i> (Jack) Jacobs
วงศ์	MELIACEAE
ชื่ออื่น	ต้นเทียม ไม้เทียม สะเดาช้าง สะเดาเทียม สะเดาใบใหญ่ (ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูงตรงไม่มีกิ่งขนาดใหญ่ เมื่ออายุน้อยเปลือกต้นเรียบ เมื่ออายุมากเปลือกจะแตกเป็นแผ่นล่อนสีเทาปนดำ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ ใบเป็นใบประกอบ ขอบใบหยักคล้ายฟันเลื่อย ใบเขียวไม่ได้สัดส่วนปลายใบแหลมเป็นติ่ง ฐานใบเขียวไม่เท่ากัน เนื้อใบหนา เกลี้ยง สีเขียวเป็นมัน ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบหรือปลายกิ่ง ดอกบานสีขาว ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม ผลทรงกลมรี ผลแก่สีเขียว เมื่อสุกจะเป็นสีเหลือง
ประโยชน์	เป็นไม้โตเร็ว ไม้มีคุณภาพดี ปลูกและมอดไม่ค่อยทำลาย สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เกือบทุกส่วน ไม้ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องแกะสลัก ดอกอ่อนใช้รับประทานได้ เมล็ดนำมาสกัดสารทำยาฆ่าแมลง เปลือกต้มน้ำยาแก้บิด หรือท้องร่วง

กระซิก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสตูล

ชื่อสามัญ	Black-wood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Dalbergia parviflora</i> Roxb.
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	ครี สรี (สุราษฎร์ธานี) ชิก (ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้น บางครั้งร่อเลื้อย ลำต้นมีหนาม เปลือกสีเทา เรือนยอดมีลักษณะ ไม้แน่นอน ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยเรียงสลับกันบนก้านใบ ดอกขนาดเล็ก กลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามปลายกิ่งหรือง่ามใบใกล้ยอด ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน ผลเป็นฝักแบน ขอบฝักบางคล้ายมีด เมล็ดรูปไตเรียงติดตามยาวของฝัก ฝักแก่จะไม่แตกแยกจากกัน
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องกลึง แกะสลัก เครื่องดนตรี ลักษณะคล้าย ไม้ชิงชัน น้ำมันจากเนื้อไม้ใช้รักษาแผลเรื้อรัง เนื้อไม้ใช้เป็นยาแก้ไข้ แก้แค้นและรากมีกลิ่นหอมใช้ทำรูป

โพทะเล

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสมุทรปราการ

- ชื่อสามัญ Portia Tree, Cork Tree, Tulip Tree, Rosewood of Seychelles, Coast Cotton Tree, Yellow Mallow Tree
- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Thespesia populnea* (L.) Sol. ex Correa
- วงศ์ MALVACEAE
- ชื่ออื่น บากู (มลายู-นราธิวาส, ปัตตานี), ปอกะหมัดไพร (ราชบุรี), ปอมัดไซ (เพชรบุรี), โพทะเล (ภาคกลาง)
- ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดกลางสูง 10–15 เมตร เปลือกสีน้ำตาลอ่อนอมชมพู ชูขรุขระ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปหัวใจ ดอกสีเหลืองขนาดใหญ่ ออกตามง่ามใบ ออกดอกช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ผลโตขนาด 4 ซม. ผิวแข็ง เมล็ดเล็กยาวคล้ายเส้นไหม
- ประโยชน์ เนื้อไม้เหนียวแข็งทนทาน โสภบไค้ง่าย ชัดซึกเงาได้ดี ใช้ทำเครื่องเรือน กระดานพื้น ด้ามเครื่องมือ พาย แจว เปลือกดอกหมั่นเรื่อ ทำเชือก และสายเบ็ด

จิกทะเล

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสมุทรสงคราม

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Barringtonia asiatica</i> (L.) Kurz
วงศ์	LECYTHIDACEAE
ชื่ออื่น	จิกเล (ทั่วไป), โคนเล (ภาคใต้), อามุง (มลายู-นราธิวาส)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีลำต้นสูง 10 เมตร แผ่กิ่งก้านสาขาไปทั่วต้น กิ่งมีขนาดใหญ่ มีรอยแผลอยู่ทั่วไป เป็นรอยแผลที่เกิดจากใบที่ร่วงหล่น เปลือกต้นมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ใบเป็นใบเดี่ยว สีเขียวเข้มสลับกันไป ตามข้อต้น ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน ขอบใบเรียบ ออกดอกเป็นช่อสั้นๆ อยู่ตามปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว เกสรสีชมพูอยู่ตรงกลาง ออกดอกช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ผลขนาดใหญ่ โคนเป็นสี่เหลี่ยมแบน ปลายสอบ ทรงพุ่มใบเป็นมันสวยงาม ดอกมีกลิ่นหอม ให้ร่มเงา ปลูกประดับในพื้นที่กว้าง หนน้ำท่วม เปลือกและเนื้อของผลใช้เบื่อปลา ในเมลิ็ดและลำต้นมี สารซาโปนิน ใช้ทำยาเบื่อปลาและยานอนหลับ เป็นยาเสพติด และช่วยให้ นอนหลับ ผล เปลือก ใบ บรรเทาอาการปวดศีรษะ เมลิ็ดขับพยาธิ
ประโยชน์	

สัตบรรณ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสมุทรสาคร

- ชื่อสามัญ White Cheesewood
- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.
- วงศ์ APOCYNACEAE
- ชื่ออื่น กะโนะ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), จะบัน (เขมร-ปราจีนบุรี), ขบา ตีนเป็ด พญาสัตบรรณ (ภาคกลาง), ตีนเป็ดขาว (ยะลา), บะซา ปูแล ปูลา (มลายู-ปัตตานี), ยางขาว (ลำปาง), สัตบรรณ (ภาคกลาง, เขมร-จันทบุรี) หัสบัน (กาญจนบุรี)
- ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นเป็นพุ่มปน เปลือกสีเทาดำ มียางสีขาว ใบเดี่ยวออกเป็นวงรอบๆข้อ แผ่นใบเป็นรูปไข่กลับ ปลายใบมนเว้าเล็กน้อย เส้นใบถี่ขนานกัน ออกดอกเป็นกระจุกช่อใหญ่สีขาวที่ปลายกิ่ง ก้านช่อดอก ออกซ้อนกันเหมือนฉัตรประมาณ 2-3 ชั้น กลิ่นหอม ผลเป็นฝักยาว เหมือนถั่วฝักยาว เมื่อแก่จัดจะแตกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดจำนวนมาก ลักษณะ เมล็ดเป็นรูปขนานแบนๆ
- ประโยชน์ เนื้อไม้สีขาวอมเหลืองอ่อน เนื้อหยาบอ่อนแต่เหนียว ตบแต่งง่าย ทำหีบ ใส่ของ ลูกทูนอวน เปลือกใช้รักษาโรคบิด แก้หวัด หลอดลมอักเสบ เป็นยาสมานลำไส้ ใบใช้พอกดับพิษต่างๆ ทำยารักษาแผลเน่าเปื่อย

มะขามป้อม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสระแก้ว

ชื่อสามัญ	Malcea Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Phyllanthus emblica</i> L.
วงศ์	EUPHORBIACEAE
ชื่ออื่น	กันโตด (เขมร-จันทบุรี), กำทวด (ราชบุรี), มะขามป้อม (ทั่วไป), มั่งคู่ สันยาสำ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 8-12 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลปนเทา ผิวค่อนข้างเรียบ เรือนยอดรูปกลม ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก รูปขอบขนานติดเป็นคู่ ขนาดเล็ก เรียงสลับ ออกดอกรวมกันเป็นกระจุกตามง่ามใบ ดอกขนาดเล็กมาก สีเหลืองนวล ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ผลเป็นผลสดทรงกลม อุ่มน้ำ สีเขียวอ่อน ค่อนข้างใส
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเสาอาคารบ้านเรือน ทำเครื่องมือทางการเกษตร ทำฟืน เผาถ่าน เปลือกและใบให้สีน้ำตาลแกมเหลือง ใช้ย้อมผ้า ผลมีรสเปรี้ยวๆหวานๆ อมฝาด รับประทานแก้กระหายน้ำ ใช้เป็นยาขับพยาธิ แก้ไอ หรือคั้นเอาน้ำจากผล ใช้หยอดตา รักษาเยื่อตาอักเสบ เป็นอาหารของสัตว์ป่า

ตะแบก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสระบุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack
วงศ์	LYTHRACEAE
ชื่ออื่น	กระแบก (สงขลา), ตราแบกปรี (เขมร), ตะแบกไข่ (ราชบุรี, ตราด), ตะแบกนา ตะแบก (ภาคกลาง, นครราชสีมา), บางอตะมะกอ (มลายู-ยะลา, ปัตตานี), บางอยะมู (มลายู-นราธิวาส), เปื่อยนา (ลำปาง), เปื่อยหางค่าง (แพร่)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 15-30 เมตร เปลือกเรียบสีเทาอมขาว แตกก่อน เป็นหลุมตื้น ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปขอบขนานแกมรูปหอก ปลายใบเป็นติ่งแหลม โคนใบสอบ ดอกสีม่วงอมชมพู ออกรวมกันเป็นช่อ ตามปลายกิ่ง ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ผลรูปรี เมล็ดมีปีก
ประโยชน์	เนื้อไม้ละเอียดแข็ง ใจกลางมักเป็นโพรง ใช้ทำสิ่งปลูกสร้างที่รับน้ำหนัก และ เครื่องมือการเกษตร และนิยมปลูกเป็นไม้ประดับ

มะกล่ำต้น

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสิงห์บุรี

ชื่อสามัญ

Red Sandalwood Tree, Coralwood Tree

ชื่อวิทยาศาสตร์

Adenanthera pavonina L.

วงศ์

LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

ชื่ออื่น

มะกล่ำต้น มะกล่ำตาช้าง (ทั่วไป), มะแค้ก หมากแค้ก (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน), มะแดง มะหัวแดง มะโหดแดง (ภาคเหนือ), บนซี (สตูล), โไฟเงินกล้า (นครศรีธรรมราช), โไฟ (มลายู-ภาคใต้), มะกล่ำตาไก่ (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลางสูงประมาณ 5-20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ยอดอ่อนมีขนนิ่มสีน้ำตาลปนเทา ใบเป็นใบประกอบ ออกดอกเป็นช่อ กลมยาว สีเหลือง มีก้านดอกสั้น กลิ่นหอมเย็น ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม ถึงพฤษภาคม ผลเป็นฝักแบน บิดงอคล้ายฝักมะขามเทศ เมล็ดสีแดงแบนกลม

ประโยชน์

เนื้อไม้ไสวก ตบแต่งค่อนข้างยาก ใช้ในการก่อสร้างเกวียน ใบต้มรับประทาน แก้ปวดข้อ แก้ท้องร่วง และบิด เมล็ดบดเป็นผงดับพิษ รักษาแผลที่เกิดจาก หนอน และฝี ใบและเมล็ดแก้ริดสีดวงทวารหนัก

มะค่าโมง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสุโขทัย

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib
- วงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE
- ชื่ออื่น เวง เบง (เขมร-สุรินทร์), บึง (ทอง-จันทบุรี), ปั้น (ชาวบน-นครราชสีมา), มะค่าโมง มะค่าใหญ่ (ภาคกลาง), มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ (ภาคเหนือ)
- ลักษณะทั่วไป ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สูง 30 เมตร แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง เปลือกสีน้ำตาลอ่อนหรือชมพูอมน้ำตาล กิ่งอ่อนมีขนคลุมบางๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ รูปไข่แกมขอบขนาน ก้านใบสั้น ปลายใบมน เว้าตื้นๆ ตรงกลาง ฐานใบมนหรือตัด ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงสีเขียว 4 กลีบ กลีบดอกสีชมพู 1 กลีบ ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ผลเป็นฝักแบน เปลือกแข็งและหนา
- ประโยชน์ เนื้อไม้มีน้ำตาลอมเหลืองอ่อน แข็ง เหนียว ทนทาน ชัดและชักเงาได้ดี ใช้ทำเสา รอด ตง พื้นไม้เครื่องบน ต่อเรือ เครื่องกลึง พานทำยาสูบ ทำกลองโทน รำมะนา เปลือกทำน้ำฝาดสำหรับฟอกหนัง เมล็ดอ่อน เนื้อในรับประทานได้

มะเกลือ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อสามัญ	Ebony Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Diospyros mollis</i> Griff.
วงศ์	EBENACEAE
ชื่ออื่น	ผีเผา (เงี้ยว-ภาคเหนือ), มะเกลือ (ทั่วไป), ม้าเกลือ หมักเกลือ มะเกลือ (ตราด), มะเกีย มะเกือ (พายัพ-ภาคเหนือ), เกลือ (ภาคใต้)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ เปลือกเป็นรอยแตก กิ่งอ่อนมีขนนุ่ม ประปราย ใบขนาดเล็ก รูปไข่หรือรูปรี ปลายสอบแคบเข้าหากัน ส่วนโคนใบกลมมน เนื้อใบบางเกลี้ยง ท้องใบเห็นเส้นใบชัด ออกดอกเป็นช่อตามง่ามใบ ดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ผลเป็นผลสดทรงกลม ผลอ่อนมีเปลือกสีเขียว เมื่อสุกจะเปลี่ยนเป็นสีดำ
ประโยชน์	เนื้อไม้ กระพี้ ออกสีขาว ทั้งไว้นานออกสีดำ แก่นสีดำ มีน้ำหนกมากที่สุด ในบรรดาไม้ที่ขึ้นอยู่ในประเทศไทย แข็งแรงทนทานมาก ใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้อย่างดี เครื่องดนตรี ผลให้สีดำสำหรับย้อมผ้า ย้อมไหม รากฝนผสมน้ำชาหรือต้มน้ำดื่มแก้ไอเจ็บ และหน้ามีดเป็นลม เปลือกใช้เป็นยากันบูด ผลดิบขับพยาธิตัวตืด และพยาธิปากขอ ใช้ผลสดทำอายุ แต่ไม่เกิน 25 ผล โคลงแล้วคั้นเอาน้ำผสมน้ำนม 1 ถ้วยชา กรองเอาน้ำดื่มก่อนอาหาร

เคี่ยม

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ชื่อสามัญ

Resak tembaga

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cotylelobium melanoxylon (Hook.f) Pierre

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น

เคี่ยม (ทั่วไป), เคี่ยมขาว, เคี่ยมดำ, เคี่ยมแดง (ภาคใต้)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่สูง 20–40 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ทรงเจดีย์ต่ำๆ ลำต้นตรง เปลือกเรียบสีน้ำตาลเข้ม มีรอยด่างสีเทาและเหลืองสลับ มีต่อมระบายอากาศกระจายทั่วไป ตามยอดอ่อนและช่อดอก มีขนสีน้ำตาลปกคลุม ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ เนื้อใบหนา ปลายใบสอบเรียว โคนใบมน หลังใบเรียบมัน ท้องใบมีขนสีน้ำตาลปนเหลืองเป็นกระจุก ดอกสีขาว ออกเป็นช่อยาวตามปลายกิ่งและง่ามใบ กลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม ผลแห้งทรงกลม มีขนนุ่ม ปีกขาว ยาว 2 ปีก สั้น 3 ปีก เนื้อไม้ละเอียด แข็ง เหนียว หนัก ทนทานมาก ใช้น้ำทันทานตี ไม้ทำเรือ สะพาน งานก่อสร้างที่ต้องการความแข็งแรงมากๆ เปลือกใช้เป็นยาล้างแผล ห้ามเลือด แผลสด ชันเป็นยาสมานแผล แก้ก้องร่วง ใช้ผสมน้ำยาทาไม้ และน้ำมันชักเงา

ประโยชน์

มะค่าแต้

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดสุรินทร์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Sindora siamensis Teijsm. & Miq.

วงศ์

LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่ออื่น

กรอกก้อส (เขมร-พระตะบอง), กอเก๊า, ก้าเก๊า (เขมร-สุรินทร์) กอกก้อ (ชาวบน-นครราชสีมา), แต้ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), มะค่าแต้ (ทั่วไป), มะค่าหนาม (ภาคกลาง, ภาคเหนือ), มะค่าหุ้ม (ภาคเหนือ)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 10–25 เมตร เปลือกสีเทาคล้ำแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ เรือนยอดแผ่รูปเจดีย์ต่ำ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อยเรียงตรงข้ามกัน แผ่นใบรูปรี ปลายใบและโคนใบมน ผิวใบด้านล่างมีขนสั้น ดอกขนาดเล็ก สีเหลือง ออกรวมกันเป็นช่อตามปลายกิ่ง ผลเป็นฝักรูปโล่ ฝักฝักมีหนามแหลมแข็งแตกเมื่อแห้ง

ประโยชน์

เนื้อไม้ค่อนข้างหยาบ แข็งแรง ทนทาน ทนแดดปลวกได้ดี แต่ไสกบตบแต่งยาก ใช้ก่อสร้างและเครื่องมือการเกษตร ไถ คราด และส่วนประกอบของเกวียน ฝักและเปลือก ให้น้ำฝาดสำหรับฟอกหนัง

ชิงชัน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดหนองคาย

ชื่อสามัญ	Rosewood
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble ex Prain
วงศ์	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE
ชื่ออื่น	ชิงชัน ประดู่ชิงชัน (ภาคกลาง), ตู้สะแดน (เหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 15–25 เมตร เปลือกสีน้ำตาลอมเทาอ่อนเป็นแฉ่น ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับ ใบย่อยเรียงสลับ แผ่นใบรูปรีแกมรูปไข่ โคนใบและปลายใบมน ท้องใบสีจางกว่าหลังใบ ดอกขนาดเล็ก สีขาวแกมม่วง ผลเป็นฝักแบน รูปหอก หัวท้ายแหลม
ประโยชน์	เนื้อไม้แข็ง เหนียว มีความทนทานมาก ใช้ทำเครื่องเรือน ส่วนประกอบเกวียน พานท้ายปืน เครื่องดนตรี เช่น ขลุ่ย ซอ จระเข้ ลูกกระพรวน กลองโทน รำมะนา กรับ ขาซอองวง

พะยุง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

ชื่อสามัญ

Siamese Rosewood

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dalbergia cochinchinensis Pierre

วงศ์

LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น

กระยง กระยุง (เขมร-สุรินทร์), ขะยุง (อุบลราชธานี), แดงจีน (ปราจีนบุรี), ประดู่ตม (จันทบุรี), ประดู่ลาย (ชลบุรี), ประดู่เสน (ตราด), พะยุง (ทั่วไป), พะยุงไหม (สระบุรี)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 15–20 เมตร เปลือกสีเทาเรียบ เรือนยอดทรงกลมหรือรูปไข่ เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อน แก่นสีแดงอมม่วงถึงสีเลือดหมูแก่ มีริ้วดำใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับ ปลายใบแหลม โคนใบสอบ หลังใบสีเขียวเข้ม ท้องใบสีจาง ลักษณะคล้ายใบประดู่ ดอกขนาดเล็ก สีขาว กลิ่นหอมอ่อน ออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบและตามปลายกิ่ง ออกดอกช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม ผลเป็นฝักรูปขอบขนานแบบบาง บริเวณที่หุ้มเมล็ด เมล็ดรูปไตสีน้ำตาลเข้ม

ประโยชน์

เนื้อไม้สีแดงอมม่วง ถึงแดงเลือดหมูแก่ เนื้อละเอียด แข็งแรงทน ชัดและชักเงาได้ดี ใช้ทำเครื่องเรือน เกรียน เครื่องกลึง แกะสลัก ทำเครื่องดนตรี เช่น ซอ ขลุ่ย ลูกกระพรวน

มะพลับ

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอ่างทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel. var. <i>siamensis</i> (Hochr.) Phengklai
วงศ์	EBENACEAE
ชื่ออื่น	ตะโกสวน (เพชรบุรี), มะพลับ (ภาคกลาง)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นสูง 8-15 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือกสีเทาปนดำ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลปนแดง เรือนยอดรูปทรงกลมทึบ ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบมน ดอกขนาดเล็ก สีขาวหรือเหลืองอ่อน ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม ผลเป็นผลสดค่อนข้างกลม
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องมือทางการเกษตร เครื่องกลึงและแกะสลัก เปลือกให้น้ำฝาดสำหรับฟอกหนัง ผลดิบให้สีน้ำตาลใช้ย้อมผ้า แทะและอวน ผลแก่รับประทานได้ เปลือกต้มรับประทานแก้บิด แก้ท้องร่วง เป็นยาสมานแผลและห้ามเลือด

รัง

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอุดรธานี

ชื่อสามัญ	Burmese sal, Ingyin
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Shorea siamensis</i> Miq.
วงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่ออื่น	เปา เปาดอกแดง (ภาคเหนือ), รัง (ภาคกลาง), เรียง เรียงพนม (เขมร-สุรินทร์), ลักบัว (ลพบุรี-เชียงใหม่), แลบอง เหล้ท้อ เหล้บอง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), ฮัง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 15-20 เมตร เปลือกต้นสีเทา แตกเป็นร่องตามความยาว ลำต้น ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบรูปไข่ ปลายใบมน โคนใบหยักเว้า ดอกสีเหลืองออกเป็นช่อ กลิ่นหอมอ่อน ออกดอกเดือนมีนาคมถึงเมษายน ผลรูปกระสวย มีปีกยาว 3 ปีก ปีกสั้น 2 ปีก
ประโยชน์	เนื้อไม้ค่อนข้างแข็ง ใช้ก่อสร้างส่วนที่ต้องการความแข็งแรง และทำเครื่องมือการเกษตร

สัก

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอุดรธานี

ชื่อสามัญ	Teak
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Tectona grandis</i> L.f.
วงศ์	LABIATAE
ชื่ออื่น	เคาะเยียว (ละว้า-เชียงใหม่), ปายี่ (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี), ปี้อี ปี้อือ เป้อยี่ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน), สัก (ทั่วไป), เสบายี่ (กะเหรี่ยง-กำแพงเพชร)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สูงถึง 50 เมตร โตเร็ว ผลัดใบในฤดูร้อน ส่วนที่ยังอ่อนมีขน เปลือกเรียบหรือแตกเป็นร่องเล็กๆ สีเทา ใบเป็นใบเดี่ยวมีขนาดใหญ่มาก เรียงตรงข้าม รูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน เนื้อใบสากคาย สีเขียวเข้ม ท้องใบสีอ่อนกว่า มีต่อมเล็กๆ สีแดง ดอกเป็นช่อใหญ่ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบบริเวณปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาวเชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้น ออกดอกเดือนมิถุนายน-ตุลาคม ผลเป็นผลสดค่อนข้างกลม มีขนละเอียดหนาแน่น กลีบเลี้ยงขยายตัวหุ้มผลไว้ด้านใน
ประโยชน์	เนื้อไม้ลายสวยงาม แข็งแรงทนทาน เลื่อยผ่า ไซกบ ตบแต่ง และชักเงาได้ง่าย และตีมาก ใช้ในการก่อสร้างเครื่องเรือน ปลูก มอด ไม่ชอบทำลาย เพราะมีสารพวกเคคโคครีโนน

สะเดา

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอุทัยธานี

ชื่อสามัญ	Neem Tree
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Azadirachta indica</i> Juss. var. <i>siamensis</i> Valetou
วงศ์	MELIACEAE
ชื่ออื่น	กะเดา (ภาคใต้), จะตัง (ส่วย), สะเดา (ภาคกลาง), สะเลียม (ภาคเหนือ), สะเดาบ้าน (ทั่วไป)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบสูง 20 เมตร เปลือกสีเทาอมน้ำตาล เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ออกสลับ ใบย่อยเรียวยาวแหลม โคนใบเบี้ยว ขอบใบจักไม่เป็นระเบียบ ดอกสีขาวนวล ออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง กลีบดอก 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 10 อัน โคนก้านดอกติดกันเป็นหลอด ออกดอกเดือนธันวาคม-มกราคม ผลเป็นผลสดกลมรี ผิวบาง มีเนื้อฉ่ำน้ำ ผลแก่สีเหลือง
ประโยชน์	เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือน เปลือกของรากเป็นยาแก้ไข้ ทำให้อาเจียน ใบอ่อนและดอกกินได้แทนผัก เป็นยาบำรุงธาตุ ผลใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ ใช้ทำยากำจัดศัตรูพืช และเป็นยาฆ่าเชื้อ

ยางนา

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อสามัญ

Yang

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dipterocarpus alatus Roxb. ex G. Don

วงศ์

DIPTEROCARPACEAE

ชื่ออื่น

กาติล (เขมร-ปราจีนบุรี), ขะยาง (ชาวบน-นครราชสีมา), เคาะ (กะเหรี่ยง-เชียงใหม่), จะเตี้ยล (เขมร), ชันนา ยางตั้ง (ชุมพร), ทองหลัก (ละว้า), ยาง ยางขาว ยางแม่น้ำ ยางหยวก ยางนา (ทั่วไป), ยางงู (ลาว), ยางควาย (หนองคาย), ยางเนิน (จันทบุรี), ราลอย (ส่วยสุรินทร์), ลอยด์ (ไชนครพนม)

ลักษณะทั่วไป

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สูงถึง 40 เมตร ไม่ผลัดใบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกเรียบหนา สีเทา โคนต้นมีพูพอน เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่แกมรูปหอกกว้าง ปลายใบสอบเรียว เนื้อใบหนา ดอกสีชมพู ออกเป็นช่อสั้นๆ สีน้ำตาล กลีบดอกมี 5 กลีบ โคนกลีบประสานเหลื่อมกัน ปลายกลีบบิดเวียนตามกันแบบกั้งหิ้น เกสรเพศผู้มี 25 อัน รังไข่มี 3 ช่อง ออกดอกระหว่างเดือนมีนาคม-เดือนพฤษภาคม ผลเป็นผลแห้งทรงกลม มีครีบตามยาว 5 ครีบ ปีกยาว 2 ปีก

ประโยชน์

ไม้ใช้ในการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน เมื่ออาบน้ำยาถูกต้องจะทนทานขึ้น น้ำมันใช้ทาไม้ยาแนวเรือ ใช้เดินเครื่องยนต์แทนน้ำมันดีเซล ทำน้ำมันใส่แผล แก้โรคเรื้อน

ตะเคียนหิน

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Hopea ferrea</i> Laness.
วงศ์	DIPTEROCARPACEAE
ชื่ออื่น	ตะเคียนทราย (ตราด, ตรัง), ตะเคียนหิน (ภาคใต้), ตะเคียนหนู (นครราชสีมา), เหลลาเตา (สุราษฎร์ธานี, นครศรีธรรมราช)
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 15-30 เมตร เปลือกสีน้ำตาลแก่แตกเป็นสะเก็ด เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือรูปกรวยแหลม กิ่งอ่อนมีขนประปราย ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ปลายเป็นติ่งหู่ โคนมน ดอกเล็ก สีขาวหรือขาวปนเหลืองอ่อน ออกเป็นช่อสั้น ๆ ตามง่ามใบและปลายกิ่ง ออกดอกระหว่างเดือนกันยายน-ธันวาคม
ประโยชน์	ใช้ทำเครื่องเรือน ต่อเรือชุด ทนทานและแข็งแรงมากในกลางแจ้ง ดอกใช้ช้ำยา เป็นเกสรร้อยแปด ต้มน้ำจากเปลือกใช้ล้างแผล ผสมกับเกลืออมป้องกันฟันผุ เนื้อไม้ใช้เป็นส่วนประกอบ ทำยารักษาโรคเลือดลมไม่ปกติ แก้กระษัย

ดัชนีพันธุ์ไม้มงคล

พันธุ์ไม้มงคล พระราชทาน	จังหวัด	หน้า	พันธุ์ไม้มงคล	จังหวัด	หน้า
ทุ่งฟ้า	กระบี่	12	สาธร์	นครราชสีมา	32
ไทรย้อยใบแหลม	กรุงเทพมหานคร	13	แฉะ	นครศรีธรรมราช	33
ชานาง	กาญจนบุรี	14	เสลา	นครสวรรค์	34
มะหาด	กาฬสินธุ์	15	นนทรีบ้าน	นนทบุรี	35
สีเสียดแก่น	กำแพงเพชร	16	ตะเคียนชันตาแมว	นราธิวาส	36
กัลปพฤกษ์	ขอนแก่น	17	กำลังเสือโคร่ง	น่าน	37
จัน	จันทบุรี	18	กาฬพฤกษ์	บุรีรัมย์	38
นนทรีป่า	ฉะเชิงเทรา	19	ทองหลางลาย	ปทุมธานี	39
ประดู่ป่า	ชลบุรี	20	เกต	ประจวบคีรีขันธ์	40
มะตูม	ชัยนาท	21	โพศรีมหาโพ	ปราจีนบุรี	41
ขี้เหล็กบ้าน	ชัยภูมิ	22	ตะเคียนทอง	ปัตตานี	42
มะเดื่อชุมพร	ชุมพร	23	หมัน	พระนครศรีอยุธยา	43
กาสะลองคำ	เชียงราย	24	สารภี	พะเยา	44
ทองกวาว	เชียงใหม่	25	เทพทาร์	พังงา	45
ศรีตรัง	ตรัง	26	พะยอม	พัทลุง	46
हुกวาง	ตราด	27	บุนนาค	พิจิตร	47
แดง	ตาก	28	ป๊อบ	พิษณุโลก	48
สุพรรณิการ์	นครนายก	29	หว่า	เพชรบุรี	49
จันทน์หอม	นครปฐม	30	มะขาม	เพชรบูรณ์	50
กั้นเกรา	นครพนม	31	ยมหิน	แพร่	51

พันธุ์ไม้มงคล พระราชทาน	จังหวัด	หน้า	พันธุ์ไม้มงคล พระราชทาน	จังหวัด	หน้า
ประดู่บ้าน	ภูเก็ต	52	โพทะเล	สมุทรปราการ	70
พฤษภ	มหาสารคาม	53	จิกทะเล	สมุทรสงคราม	71
ช่างน้ำ	มุกดาหาร	54	สัตบรรณ	สมุทรสาคร	72
กระพี้จั่น	แม่ฮ่องสอน	55	มะขามป้อม	สระแก้ว	73
โสกเหลือง (ศรียะลา)	ยะลา	56	ตะแบก	สระบุรี	74
กระบาก	ยโสธร	57	มะกล่ำต้น	สิงห์บุรี	75
กระบก	ร้อยเอ็ด	58	มะค่าโมง	สุโขทัย	76
อบเชย	ระนอง	59	มะเกลือ	สุพรรณบุรี	77
สารภีทะเล	ระยอง	60	เคี่ยม	สุราษฎร์ธานี	78
โมกมัน	ราชบุรี	61	มะค่าแต้	สุรินทร์	79
พิบูล	ลพบุรี	62	ชิงชัน	หนองคาย	80
ชะจาว	ลำปาง	63	พะยุง	หนองบัวลำภู	81
จามจุรี	ลำพูน	64	มะพลับ	อ่างทอง	82
สนสามใบ	เลย	65	รัง	อุดรธานี	83
ลำดวน	ศรีสะเกษ	66	สัก	อุตรดิตถ์	84
อินทนิลน้ำ	สกลนคร	67	สะเดา	อุทัยธานี	85
สะเดาเทียม	สงขลา	68	ยางนา	อุบลราชธานี	86
กระชิก	สตูล	69	ตะเคียนหิน	อำนาจเจริญ	87

เอกสารอ้างอิง

เต็ม สมิตินันท์. 2544. ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. ส่วนพฤกษศาสตร์ป่าไม้
สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

ศูนย์ส่งเสริมวนศาสตร์ชุมชนที่ 2 (เพชรบูรณ์). 2554. พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน.
สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้.

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้. 2554. พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด.
ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.

_____. 2549. พันธุ์ไม้มงคลพระราชทาน. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด, กรุงเทพฯ.

กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ.ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่
ต้นไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2555 จาก
<http://chm-thai.onep.go.th>.

ฐานข้อมูลพันธุ์ไม้ที่ใช้ในงานภูมิสถาปัตยกรรม. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่.
จิกทะเล, สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2555 จาก [http://158.108.80.10/
plantwebsite/webpage/tree](http://158.108.80.10/plantwebsite/webpage/tree).

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่.จิกทะเล, สืบค้นเมื่อวันที่
6 มิถุนายน 2555 จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>.

_____. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่. ทองกวาว. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2555
จาก <http://th.wikipedia.org>.

ต้นไม้ประจำจังหวัด, ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2555
จาก <http://www.panmai.com>.

ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน. ไม่ปรากฏ
วันเดือนปีที่เผยแพร่. ทรัพยากรชีวภาพพืช : แคลฟอย ศรีตรัง(ตรัง). สืบค้น
เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.bedo.or.th>.

ป่าไม้เมืองไทย. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2555
จาก <http://www.seub.or.th>.

ไทยเกษตรศาสตร์. พรรณไม้หอมที่มีสรรพคุณทางยาสมุนไพร. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่.
สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2555 จาก <http://www.thaikasetsart.com>.

กลุ่มพืชศาสตร์ วิทยาศาสตร์การเกษตร. ไม่ปรากฏวันเดือนปีที่เผยแพร่. อบเชย : โครงการ
สวนไม้หอมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2555 จาก <http://www.jobs-thailand.com>.

คณะผู้จัดทำ

จัดทำโดย

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้
บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

พิมพ์

จำนวน 10,000 เล่ม สำหรับเผยแพร่ห้ามจำหน่าย
สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ที่ปรึกษา

กรมป่าไม้

1. นายสุวิทย์ รัตนมณี	อธิบดีกรมป่าไม้
2. นายชลธิศ สุรัสวดี	รองอธิบดีกรมป่าไม้
3. นายประยูทธ หล่อสุวรรณศิริ	รองอธิบดีกรมป่าไม้
4. นายประลอง ดำรงค์ไทย	ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน
5. นางนันทนา บุญยานันต์	รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะด้านจัดการป่าชุมชน
6. นายสัมพันธ์ มีสิทธิ์	ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ

บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

1. นายนพพล มลิินทางกูร	กรรมการผู้จัดการใหญ่
2. นางบุญทิวา ด้านคมสถิต	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่
3. นางจารุสุดา บุญเกิด	ผู้อำนวยการฝ่ายองค์กรสัมพันธ์

บรรณาธิการ

1. นายประลอง ดำรงค์ไทย	ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน

เรียบเรียง

1. นางนันทนา บุญยานันต์	รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ
เฉพาะด้านจัดการป่าชุมชน
2. นางปรีชาดี เจริญกรุง	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
3. นายวรากร เกษมพันธ์กุล	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
4. นางสาวสุนทรี พลอยรุ่งโรจน์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
5. นางสาวพัชณูสิดา ฐิตะเลิศวงศ์	นักวิชาการป่าไม้

“ป่ายั่งยืน ประชาชนได้รับประโยชน์”